ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 15 januari 2011

INTERVIEW
2
Marques Malacia: 'Ik doe gewoon maar wat'

KUNST
5
Mirjam Griffioen: Een 'happy feeling'

SUCCESVERHAAL
10
Vreugdenhil: 'Altijd blijven vernieuwen'

Welzijn op het werk:

'*Het belang van beleid*'

Het leven moet een groot feest zijn, maar hoe groot is de desillusie van het bestaan? Zolang de mens bestaat is hij al op zoek naar het grote geluk, maar niemand kan je vertellen waar je dat kunt vinden.

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Archief

Wat is geluk? Wie geeft je geluk? Kan je het kopen? Groeit het? Hoe voelt het? We weten in ieder geval wel hoe het voelt als je niet gelukkig bent, maar dan nog is het voor veel mensen niet te beschrijven waarom men zich niet gelukkig voelt. Het is een van de grote opdrachten in ons leven. Creëer je eigen geluk.

De mens is een sociaal, vrij en genotswezen en dat betekent dat wij het hier op aarde met elkaar voor elkaar moeten krijgen, dat we elkaar nodig hebben en dat wij in vrijheid kunnen denken. Het aspect 'genot' zegt al genoeg. We gaan altijd voor het genot: je lekker voelen, lekker eten, lachen en feesten of wandelen bij de zoutpannen, een goed boek lezen en kijken naar de ondergaande zon. Maar er is meer dat bijdraagt aan gevoelens van genot: balans, respect, betrokkenheid, liefdevol samenzijn, elkaar steunen en helpen groeien.
Helaas ziet de wereld er niet zo rooskleurig uit en hebben veel mensen problemen, waardoor het genot van het leven meer een donkere gang is die ze elk moment van de dag doorlopen en die hen bijna doet stikken omdat er geen zuurstof genoeg is. De problemen kunnen er op allerlei gebieden zijn en ieder mens ervaart een probleem anders, afhankelijk van de situatie waarin hij zich bevindt, afhankelijk van de bagage die iemand bij zich heeft door het leven te leven. Maar een zoon in de gevangenis, een dochter van 13 die zwanger is, een lege portemonnee halverwege de maand zodat er geen eten kan worden gekocht en de huur van het huis niet betaald kan worden zijn problemen die iedereen als heftig ervaart.

Problemen
De vraag komt nu op: hoe ontstaan problemen en wat doen mensen als ze problemen hebben? Een ding is zeker. Ieder mens ervaart wel eens problemen en daar hoeft niemand zich voor te schamen. Bij problemen wordt vaak gekozen voor de houding: Wat je niet ziet is er niet. En dat is op Curaçao een probleem. Het wordt zelfs een 'taboe' genoemd. "Men laat niet zien dat men problemen heeft, men praat niet over problemen."

Maar problemen geven spanning en die spanning leidt er toe dat mensen niet meer goed kunnen functioneren. Gevolgen hiervan zijn: slecht slapen, waardoor er chronische moeheid ontstaat, verlies van geduld, geweld tegen eigen gezinsleden, partners en onbekenden, machtsmisbruik in iedere denkbare vorm, van manipulatie tot seksueel misbruik van partner, kinderen en anderen, slecht presteren, geen verantwoordelijkheden nemen, enzovoort, enzovoort. Het meest ondenkbare vindt plaats en men praat er niet over, men zwijgt.

En op een dag staat er in de krant dat een vrouw mishandeld is door haar man of een arts vertelt dat hij een meisje van 13 jaar in de praktijk heeft die net is bevallen van een kind en bij de kinderbescherming komt er een melding binnen van een kind dat door haar stiefvader seksueel is misbruikt en de deurwaarder staat op de stoep om geld te innen voor de huurbaas, omdat de huur al zes maanden niet is betaald. En men praat hier niet over. Toevallig hoort men deze verhalen en weet men dat het allemaal gebeurt en echt is en soms vinden deze situaties plaats op nog geen 50 meter van je eigen huis vandaan of is het een collega die bij je op de kamer zit die problemen heeft waarover hij of zij niet praat, want 'het gaat niemand iets aan'. Zolang de buitenkant er maar goed uitziet, zolang niemand weet wat er echt schuil gaat achter het masker van die dag. Want morgen is er weer een dag en overmorgen weer, maar ik moet eerst zien dat ik vandaag doorkom, denkt de man of vrouw met het masker op.

Werkvloer
Maar problemen zijn er niet alleen in de privésfeer, problemen zijn er ook op de werkvloer. En veel van die problemen hebben te maken met de privéproblemen van de werknemers, want privéproblemen worden meegenomen naar het werk en dat heeft altijd zijn weerslag op het functioneren van de werknemers. De gevolgen zijn groot: concentratieproblemen, geen initiatief tonen, geen aandacht hebben, moeheid, fysieke pijnen, depressies en veel ziekteverzuim. Dit kost de bedrijven en de gemeenschap heel veel geld en energie.

En dan zijn er de problemen die ontstaan door het werk, waardoor het welzijn van de mensen tekort wordt gedaan. Te koude of te warme kantoren, oude werkmaterialen, schimmels op de muren, seksuele intimidaties, pesterijen, machtsvertoon en slecht management zijn allemaal zaken die niet bijdragen aan het welzijn (het geluk) van het personeel. En ook hier wordt gezwegen. Niet uit schaamte, maar uit angst en uit wantrouwen, want waar moet men naar toe als men te maken heeft met een manager die vanuit machtsvertoon beleid voert. Waar moet men naartoe als men seksueel geïntimideerd wordt en wie is er voor de werknemer als hij thuis problemen heeft en zich niet goed voelt. Werknemers melden zich dan dikwijls ziek, want men weet niet wat men moet doen, men weet niet waar men zijn verhaal kwijt kan en hoe men een probleem moet oplossen of hoe men met een probleem moet omgaan. Op Curaçao is 80 procent van de ziekten psychosomatisch volgens een arbeidsdeskundige.
Zoals al eerder gezegd zijn wij sociale wezens en volgens Wikipedia betekent de eigenschap 'sociaal' strikt genomen dat een organisme (zoals mens en dier) geneigd is om in groepen te leven en sociaal gedrag is het activeren, bevestigen of beëindigen van gedragspatronen in relatie tussen mensen. En aangezien wij sociale wezens zijn zullen we er voor elkaar moeten zijn. Niet alleen op feestjes en recepties waar de drank rijkelijk vloeit en waar de kippenpoten liggen te sudderen op de barbecue en de taarten hoog opgestapeld staan, maar ook in situaties waar mensen lijden omdat er problemen zijn. We moeten elkaar bijstaan, elkaar helpen.

"Waar moet men naar toe als men te maken heeft met een manager die vanuit machtsvertoon beleid voert."

Arbeidswelzijn
De afgelopen decennia is er op het gebied van arbeidswelzijn heel veel veranderd. Vroeger was er geen aandacht voor een werknemer inzake gezondheid en welzijn op het werk. De werknemer moest zijn werk doen en als beloning kreeg hij salaris. Hij moest er verder zelf voor zorg dragen dat hij gezond bleef, want geen werk betekende geen brood op de plank. In grote delen van de wereld bestaat deze manier van werken nog steeds, maar op Curaçao gelden de westerse normen, die gebaseerd zijn op een sociaal stelsel en dat betekent dat men voor elkaar moet zorgen. En aangezien men een groot deel van de dag op het werk doorbrengt, moet ook de werkgever aandacht geven aan gezondheid en welzijn van zijn personeel. Dit behoort bij maatschappelijk ondernemen. Op dit gebied is er op de eilanden nog heel wat te ontwikkelen en wordt daar bij sommige bedrijven al aandacht aan gegeven, maar toch ontbreekt het bij veel bedrijven en instellingen aan een protocol op het gebied van welzijn van de werknemer. In zo'n protocol staan rechten en plichten beschreven. Dit geeft duidelijkheid naar iedereen, werkgever en werknemer. En dan moet er natuurlijk ook controle zijn op het naleven ervan. De vakbonden zijn daar ooit voor in het leven geroepen, maar er zijn ook veel bedrijven die geen vakbond hebben en hier zijn de werknemers overgeleverd aan de grillen van de werkgever. Denk aan slechte arbeidscontracten, onderbetaling, uitbuiting en misbruik van de werknemers in die zin dat ze handelingen moeten doen die tegen hun integriteit indruizen, zoals liegen tegen klanten of gevaarlijk werk doen, waar ze geen beschermende kleding of materialen krijgen.

In Nederland is er in 2007 een wet aangenomen, waarin iedere werkgever verplicht wordt om een beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk op te stellen. Dit beleid heeft tot doel arbeidsongevallen en beroepsziekten te voorkomen en de verhouding tussen mens en werk nader te bepalen, zodat beter rekening gehouden wordt met de mens in zijn totaliteit. De werknemer is zelfs verplicht om preventiemaatregelen te nemen die vastgesteld zijn in maatregelen die tot doel hebben om risico's te voorkomen, schade te voorkomen en schade te beperken. Deze preventiemaatregelen kunnen bijvoorbeeld van organisatorische aard zijn, de keuze van arbeidsmiddelen, collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen, de veiligheidssignalering, het gezondheidstoezicht en noodprocedures.

De werkgever moet in zijn algemeen preventiebeleid ook maatregelen opnemen inzake psychosociale belasting veroorzaakt door het werk. Dit kan gericht zijn op het bestrijden van geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.
Ook op Curaçao zou zo'n wet moeten komen. Maar voordat het zover is zullen de werkgevers zelf moeten beginnen om aandacht te geven aan de problematiek omtrent de problemen op de werkvloer, wel of niet veroorzaakt door het werk.

Protocol
Om te beginnen moet men een protocol opstellen waarin men alle regels omtrent veilig en gezond werken opneemt en waarin de rechten en plichten van de werknemers vermeld staan. Een vertrouwenspersoon zal moeten worden aangesteld om de werknemers in eerste instantie op te vangen. De vertrouwenspersoon heeft ook een preventieve taak, want als men weet dat er een mogelijkheid is om met klachten naar iemand (die men vertrouwt) toe te gaan en dat die klachten serieus worden genomen, zal men beter op gedrag en handelen letten. Met een protocol en één of meerdere vertrouwenspersonen zal ook de controle op gedrag en handelen groter worden. En dat is precies waar een grote behoefte aan is bij veel mensen, want het komt nog veel te veel voor dat er gedrag dat ontoelaatbaar is (denk aan seksuele intimidaties en managen vanuit machtsposities) wordt getolereerd.

Een vertrouwenspersoon ben je niet zo maar. Een vertrouwenspersoon moet sociaal, toegankelijk en oprecht zijn die het vertrouwen geniet van de bij de organisatie betrokken personen (medewerkers en managers). En een vertrouwenspersoon zal over bepaalde vaardigheden moeten beschikken.

Om hier meer over te weten te komen is er op 27 januari aanstaande een seminar over 'Vertrouwenspersonen: Een onmisbaar element binnen het functioneren van bedrijven', georganiseerd door CommUnity Consultancy. Tijdens dit seminar zijn er diverse gastsprekers die spreken over sociale, juridische en financiële problemen die er zijn bij veel mensen en zal er informatie gegeven worden over het belang van beleid op het gebied van welzijn en de rol van een vertrouwenspersoon bij bedrijven. Het creëren van geluk moeten we met elkaar doen en door openheid van zaken en transparantie op ieder gebied te bevorderen zijn er maatregelen nodig in de vorm van beleid en wetgeving, en daar moeten bedrijven en instellingen ook aan meewerken voor een goed leven en rooskleurige toekomst voor iedereen.

Seminar: 'Vertrouwenspersonen: Een onmisbaar element binnen het functioneren van bedrijven' in het Hilton Hotel van 09.00-12.00 uur. De toegang is gratis.

Meer informatie:
CommUnity Consultancy N.V. Telefoon: +5999 738-5848
Cel: +5999 523-7568
info@community-cur.com
www.community-cur.com

Collega's die al jaren samenwerken, weten soms bitter weinig van elkaars leven.

ÑAPA 2011 Nr. 2

'Variatie'

Ook ditmaal weer, zoals u zo langzamerhand gewend bent, een zeer gevarieerde Ñapa. Daphenie Brown toog op pad in Pietermaai Smal, de wijk waar ze woont, en interviewde buurtgenote Mirjam Griffioen. Deze dynamische kunstenares voelt zich als een vis in het water in deze eens zo vervallen en verpauperde buurt. Er zijn plannen te over en die wil ze op pagina 5 graag met de lezer delen.

Eindredacteur Hans Vaders schreef een tweede verhaal 'Enige consolidatie' over de geschiedenis van de Amigoe. In het begin van de twintigste eeuw lag de situatie op Curaçao glashelder. De maatschappij - zo blijkt op pagina 7 - steunde op vier pijlers: de apostolisch vicarius, de bank, de gouverneur en na 1916 ook de Shell-directeur. Een hele prestatie voor een krant om deze partijen te vriend te houden.

Een jubileum en dan nog wel een van tachtig jaar zegt eigenlijk al genoeg over de aard van een bedrijf en de goede bedrijfsvoering. Familiebedrijf Vreugdenhil herdenkt dit jaar dat in 1931 kapitein Frank Vreugdenhil zijn eerste winkeltje opende aan de De Ruijterkade in Punda. In 1957 introduceerde hij de eerste supermarkt op Curaçao. Ineke de Haan sprak op pagina 10 met Karel Vreugdenhil over zijn succesvolle gruttersbedrijf.

Wilt u een recept om rijk te worden, dan moet u op pagina 14 het verhaal over de familie Rockefeller van Marius Bremmer lezen. Door spijkerharde concurrentietechnieken vergaarde John D. Rockefeller een imposant kapitaal. Later gaf hij veel weg aan goede doelen, maar zoals president Roosevelt opmerkte: 'het wist het wangedrag waarmee dit fortuin vergaard is niet uit'.

Fijn weekend!

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede

Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Marius Bremmer
Daphenie Brown
Jorge Curiel
Emiel Gerdes
Verele Ghering
Fred de Haas
Ineke de Haan
Margot Hack
Bob Harms
Lisette Keus
Judice Ledeboer
Wouter Mol
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Fotograaf Marques Malacia:

'Ik doe gewoon maar wat'

Hij is dertig jaar jong, woont al sinds zijn zevende in Amsterdam, maar mag zich volgens kenners rekenen tot de 'Antepasado di futuro' van Curaçao: Marques Malacia.

Tekst: Lisette Keus

Hij stond te fotograferen op de Fashion Week in Amsterdam en werd door een wederzijdse kennis voorgesteld aan Felix de Rooy. De Rooy was net bezig met het organiseren van de kunstmanifestatie 'Antepasado di Futuro' (onlangs in het Curaçaosch museum) en was meteen geïnteresseerd in het werk van de jonge fotograaf. Hij vroeg hem deel te nemen aan de kunstmanifestatie en van de ene op de andere dag hingen zijn werk tussen namen als Charles Eyck, Chris Engels, Herman van Bergen en Zanolino.

"Ik begreep - zelfs begrijp - het ook niet zo goed dat De Rooy me hiervoor vroeg; zo zie ik mezelf nog helemaal niet. Natuurlijk voel ik me gevleid en vind ik de aandacht leuk, maar ik ben nog lang niet waar wil ik wil zijn. Overigens weet ik eigenlijk ook niet zo goed waar ik naartoe wil. Ik zou het wel leuk vinden om echt een grote naam te worden, maar ik vind het belangrijker dat ik kan blijven doen wat ik leuk vind en daar ook nog van kan leven."

"Mijn passie voor fotografie begon toen ik zes à zeven jaar geleden op de expositie 'Royal Blood' van Erwin Olaf in het Gronings Museum was. Hoe hij bezig was met beeld maakte zo'n indruk op me. Het 'gemaakte' in zijn werk sprak me heel erg aan en zijn manier waarop hij werkt met het licht."
"Foto's en andere kunstwerken van de fotografen en kunstenaars kun je altijd herkennen zijnde van hem of haar. Een lerares van me zei ooit: 'Je doet gewoon en denkt niet na, daardoor krijgt het een handtekening van je'. Ik herken dit alleen niet, anderen wel."

"Behalve verschillende fotografieopdrachten doe ik vier dagen in de week de inkoop voor een verzorgingstehuis. Ik kan nog niet rondkomen van alleen fotografie, dus moet ernaast gewerkt worden. Maar als ik kan rondkomen van fotografie dan ga ik daar wel voor."

"Ook geef ik - nog voordat ik mijn opleiding had afgerond - vanuit een culturele instelling cursussen aan jongeren uit de Bijlmer. En dan gaat het me niet om hen te leren hoe ze een camera moeten gebruiken technisch gezien, maar dat ze leren anders naar dingen te kijken. Ik vind het leuk om met hen de straat op te gaan, hen te leren dat een foto niet altijd een simpele weergave hoeft te zijn van de werkelijkheid."

"In onze cultuur worden jongeren niet gepushed zichzelf te ontplooien en uit zich te halen wat er in zit. Ik zie dat ook aan sommige vrienden van me, wat ik heel erg jammer vind. Jongeren moeten getriggered worden om hun mogelijkheden te zien en ze te nemen. Je moet ze blootstellen aan van alles, zodat ze kunnen uitvinden wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn."

"Ik haal mijn inspiratie uit gewoon kijken, kijken, en nog eens kijken. We leven met een nieuwe generatie, in een nieuwe tijd, wat bijdraagt aan de creativiteit van mensen. En eigenlijk weer aan een hele andere creativiteit en de waardering hiervoor; er wordt tegenwoordig meer geaccepteerd denk ik."
"Op de foto factory kreeg ik eens een les over photoshoppen en was ik de enige in de klas die vond dat fotoshoppen, prima kan. Je moet gewoon progressief zijn, meegaan met de nieuwe generatie. Ook aan mijn fotomodellen deed ik veel, nu overigens wel minder, maar ik vind dit niets afdoen aan de foto's zelf of aan de creativiteit ervan. Iedereen had dan misschien het plaatje wel kunnen schieten, maar je hebt het niet bedacht. Daarom blijf ik ook gefotoshopte werken zeker waarderen. Je vindt het gewoon mooi of niet."
"En natuurlijk is het wel gemakkelijker in dit digitale tijdperk om dus een goede foto te maken, maar des te meer moet je je dan kunnen onderscheiden door beeldbewerking en het gebruik van je creativiteit."
"Dat is ook een van de dingen die ik gebruik in mijn foto's. Mensen zijn gewend aan hoe het hoort en aan bepaalde beelden, ik vind het juist leuk om dan verknipte beelden te maken. Zo heb ik eens met een vriend een boek gemaakt, 'Blood in, Blood out', met foto's van voetbalshirtjes. Maar elk voetbalshirtje bestond uit twee helften van verschillende clubs. Die tegenstelling vind ik leuk."
"Ook heb ik een keer een virtuele straat gemaakt met foto's van gebouwen op de kop - gewoon anders dus."

"Ik leef zoals ik fotografeer; ik doe gewoon maar wat. Stiekem komt me best veel gewoon aanwaaien, en eigenlijk zou ik er meer voor moeten doen, maar tot nu toe gaat het goed. Ooit ga ik misschien wel onderuit, maar dat zie ik dan wel weer. Ik sta te weinig stil bij dingen, er wordt me zelfs verweten dat ik te weinig geniet. Maar dat is niet helemaal zo, van fotograferen en met jongeren werken kan ik echt heel erg genieten."

"Curaçao heeft voor mij - en dat wordt hoe langer hoe duidelijker - een speciaal plekje. Ik ben weggegaan toen ik zeven was, maar ik heb nog altijd veel familie op het eiland wonen. En ik krijg de laatste tijd steeds meer de drang om iedereen en het eiland te leren kennen. Zo ben ik een keer gedurende slechts vijf dagen naar Curaçao gegaan, iedereen verklaarde me voor gek, maar ik moest gewoon daar naartoe. En het voelde als een maand."

Marquez Malacia

Foto van Marquez die werd geëxposeerd tijdens Antepasado di Futuro.

De virtuale straat van de fotograaf.

Foto van de week

De hond van de familie Neef geneert zich zoals het een echte hond betaamt uiteraard voor niets. Totaal uitgeteld ligt het beest op de sofa uit te rusten van alle vermoeienissen die Kerstmis en oud en nieuw met zich meebrachten. Was dit alles wel zo 'merry' als het handdoekje verkondigt? Willy Neef maakte deze foto. Heeft u een leuke foto? Stuur 'm naar napa@amigoe.

In het nieuws

Minister van Financiën Jorge Jamaloodin wil de Amusementswet laten aanpassen. Gokmachines mogen niet meer zonder vergunning worden ingevoerd. Vooral in snèks worden veel kasten geëxploiteerd zonder vergunning. Deze machines zijn illegaal en bij (gerichte) controles van de politie worden ze in beslag genomen. Dit alles mede in de strijd tegen gokverslaving. Een medewerkster van Fundashon pa Maneho di Adikshon geeft haar reactie over het nieuwe wetsvoorstel.

Het nieuwe wetsvoorstel: gokkasten mogen niet meer voor 'eigen' gebruik worden aangeschaft. Wat is jullie mening hierover?
"Wij vinden het voorstel een belangrijke en fundamentele maatregel. De 'komishon kontra ilegalidat' heeft, samen met onze vertegenwoordiger van de FMA, psycholoog Jennet Cova, hard gewerkt om tot een maatregel te komen. Wij zijn voorstanders van preventieve maatregelen die het welzijn van de bevolking in zijn algemeenheid bevorderen."

Zal die maatregel helpen?
"Waarschijnlijk zal deze een positief effect brengen, aangezien de toegankelijkheid van de machines minder wordt. Vooral voor kinderen, die al op jonge leeftijd met deze machines in contact komen in de toko of snèk, wordt het moeilijk. In het algemeen wordt de kans dat een kind met geld speelt kleiner. De omgevingsfactoren die jongeren stimuleren, worden door deze maatregel gecontroleerd."

Hoe groot is de gokverslaving op het eiland? Is die gemiddeld groter dan drugs- en/of alcoholverslaving?
"Drie procent van de Curaçaose bevolking is gokverslaafd volgens de laatste cijfers van de Gaming Control Board uit een rapport van 2003. De vergelijking tussen alcohol-/drugs- en gokverslaving is moeilijk te trekken aangezien er geen cijfers zijn voor alcohol- en drugsverslaving op Curaçao. Gerelateerd naar onze werkervaring merkt het FMA dat er meer vraag is naar hulp voor alcoholverslaving dan gokverslaving. Hoewel, de aanmeldingen voor gokverslaving zijn de laatste drie jaar omhoog gegaan."

Wat voor 'soort' mensen is vooral gokverslaafd?
"In principe kan iedereen verslaafd raken. Maar de meeste gokverslaafden vinden we toch in de categorie van de gepensioneerden, die geen gerichte dagbesteding hebben. Ook vrouwen zijn over het algemeen eerder gokverslaafd. Depressieve mensen en mensen met een sociaal-economisch probleem, komen we ook vaak tegen."

Habibe versus de schijnheiligheid (2)

Yiu di Tera: 'Sociale betrokkenheid'

Het engagement van de Antilliaanse dichters en schrijvers, onder wie Habibe, komt echt niet zomaar uit de lucht vallen en is duidelijk verbonden met de neo-koloniale situatie van die tijd. De Arubaanse gemeenschap is er sterk door gekleurd en in de kleine, eilandelijke maatschappij is een duidelijke tweedeling merkbaar.

Tekst: Fred de Haas Foto's: Archief

Habibe neemt degenen die zich laten verblinden door het grootkapitaal op de korrel en hij doet dat op een bijtende manier, in een bondige stijl die ik voor een goed begrip van de buitenstaander iets minder bondig heb moeten maken in de Nederlandse bewerking:

Drumi lanta
Guli wanta
Hecha bo sintí

Un día ku solo kla
I lo bo mira e wantombanan
Chupando tròsh'i tringuilingui
Di Tío Sam Kapitalishi...

Vertaling:

Naar bed en weer op, doe wat je gevraagd wordt
En hou dan je kop!
Laat rijpen je verstand en kijk:

Op een heerlijke, heldere, zonnige dag
Dan zie je hen samen gericht aan de slag:
Ze sloven zich uit voor het Grootkapitaal
Ze kronkelen zich als een bronstige aal
Ze buigen, ze knippen, ze zuigen, ze likken
- Van billetje, bolletje, balletje - Aan Uncle-tje-Sam zijn gevalletje...

Henry Habibe, Yiu di Tera, 1986;
Fosil di sanger rubiano

En wat de Nederlandse aanwezigheid betreft, herinneren we ons dat Habibe al in Kerestenchi uithaalde naar de mensen die bij de neo-koloniale macht in het gevlei wilden komen:
Den skoch'i Lareina
El a keda stèif sintá
Pensament'i blank'i webu
Palabr'i dòriá-pegá
Laga nos kanta
Kiniwé kiniwá
Ta nos a tumb'ele
Kiniwé kiniwá
Ta nos a lor'ele
Kiniwé kiniwá
I nos a bent'ele
Den bok'i konglá

Vertaling:

Op schoot bij de Koningin
Zit ie lekker naar z'n zin;
Gehuld in witte gedachten
Spreekt hij als een halve zachte.

Kan je nog zingen, zing dan mee
Van kiniwá van kiniwé!
We hebben hem gevloerd, hoera,
Van kiniwé van kiniwá!
Gevloerd en opgerold, hoezee,
Van kiniwá van kiniwé!
We draaien hem een laatste loer:
Gebruiken hem als vissenvoer!

Henry Habibe, Keresentenchi (1980);
Laga nos kanta

Al met al is het eiland, naar de opvatting van de dichter aangetast door een ziekte en hij kiest de kromgewaaide watapana als pijnlijk symbool van een heilloze mentaliteit. De beelden van de roofvogel en de waaiboom zijn indringend en de poëzie is krachtig:

Patrick Chamoiseau

Un herida
Ta grawatá
Den entraña di Tera
I vruminga
Ta maltratá
Tur su kara di lepra:
Watapana
Ta pidi pan
Den un mondi na yaga
I warawara
Ta pipitá
Den un shelu di plata.

Vertaling:

Een wond
Knaagt
Aan de darmen van de Aarde.
Mieren
Slaan haar wangen
Met melaatsheid:
Watapana
Smeekt om brood
In bloedend open vlakte.
Warawara
Pikt
Het zilver uit de hemel.

Henry Habibe: Yiu di Tera, 1985;
Malesa

Het volgende onderwerp waar de dichter Habibe zich mee bezighoudt is de mythe van de identiteit. Dit controversiële thema blijft omstreden zolang niet iedereen op het eiland ervan overtuigd is dat het hier om een mythe gaat.

Identiteit
Er is geen begrip waarmee zo gesold wordt als het begrip 'identiteit'. Men denkt vaak dat identiteit te maken heeft met een soort gestolde culturele werkelijkheid. Niets is minder waar.
De oorzaak van de verwarring in de Cariben rond het begrip 'identiteit' is het product van slavernij en kolonisatie waaraan de Antilliaan - en andere gedekoloniseerden zoals die in de Afrikaanse landen - zich heeft proberen te ontworstelen om een vrij mens te worden, een mens die gelijk is aan alle andere mensen. De Antilliaan heeft zich voortdurend afgevraagd: wat ben ik eigenlijk? Wie ben ik eigenlijk? En hij heeft daarop in de loop der tijden verschillende antwoorden moeten geven omdat hij zijn identiteit steeds heeft moeten aanpassen aan de sociale en politieke situatie van het moment.
De Martinikaanse schrijver Patrick Chamoiseau zegt in een interview (2006) het volgende over 'identiteit': "Zelfs al heb ik een zwarte huid, ik heb in mijn verbeelding iets van een Indiaan, een Indiër, een Europeaan, iets westers. Dat kan je niet zien aan mijn huid, maar in die verbeelding ligt de mogelijkheid tot verbinding met de ander besloten. Het cement van moderne gemeenschappen is geen etnisch cement. Wat ik 'de verbeelding van de verscheidenheid' noem zou ons in staat moeten kunnen stellen zonder die oude conflictstof te leven en zonder die vroegere identiteiten als referentiekader te gebruiken."
Dat is duidelijke taal. Een mens wordt niet bepaald ('geïdentificeerd') door z'n kleur of z'n afkomst, maar door wat er aan invloeden en dimensies in hem leven, waardoor hij zich verwant kan voelen met de Ander. Ieder mens heeft, aldus Chamoiseau, een meervoudige identiteit. En zeker geen enkelvoudige identiteit die is gebaseerd op de vernederingen die zijn voorouders in de geschiedenis hebben moeten ondergaan.
Maar het zal nog wel even duren voordat deze manier van denken gemeengoed is geworden.

Toen Habibe zijn gedichten schreef was er nog volop discussie over het begrip 'identiteit' en was er ruimte voor racistische opvattingen. Deze discussie duurt echter nog voort tot de dag van heden en het racisme is verre van uitgestorven.

In Fosil di sanger rubiano roept Habibe spottend het beeld op van het 'zuivere' Arubaanse ras:

(...)
Flambeu di Lago a sende mi
isla su pulmón
Sintimentu rubiano na kandela
Un sintimentu legítimo i outéntiko
Outéntiko i legítimo
Arubanísimo
Nos pueblo ta noblesa
Lucha pa keda limpi
Un lucha sagrado
Blankísimo
Kompetensia pa keda puro
Sanger yen di oro i djamanta
Sanger
Indianísimo
Sanger sin mancha pretu
Pero (ai Djo koroto!)
Yen di purunchi di Lareina
Sanger ku a seka bira duru
Sanger ku a hera keda puro
(Pero Shon Kalbás Kayente
Ku wowonan borando anochi
A drenta kasita dje katibu patrás)
Sanger ku plasma 'kaiketío'
Sanger noble i generoso
Wardá den kokolishi
Manera kash'i piedra
Kokolishi na kandal i sin rosea
Kokolishí tapá
Tapá
Tapá-tapá
(...)
Por fin
Ta ken bo ta?
Di unda b'a sali?
Bo tin tronkón n'e isla akí?
Te ken ta rubiano?
Talbés t'e tribu di indján
Ku saya di koneu pa tapa rabu?
Por ta ku ta un grupito di kaiketío
A sinta laba petroli na Lago?

Vertaling:

(...)
De fakkel van Lago deed de longen van mijn eiland branden:
Een Arubaans gevoel in vuur en vlam,
Gerechtvaardigd en echt,
Echt en rechtvaardig,
Zo Arubaans als Arubaans maar wezen kan;
Ons nobel volk strijdt
Een strijd voor smetteloosheid,
Een strijd zo heilig en
Zo blank als blank maar wezen kan,
Een strijd voor zuiverheid,
Bloed vol goud en diamanten,
Zo Indiaans
Als Indiaans maar wezen kan,
Bloed van zwarte smetten vrij,
Maar (ook dát nog!)
Vol met koninginnensproeten,
Bloed dat droog en hard geworden is,
Bloed dat bijna zuiver bleef
(Maar Baas Mastenbroek drong
- Spiedend in de nacht -
Via de achterdeur het slavenhuisje binnen),
Bloed vol Caquetío-plasma,
Edelmoedig, nobel bloed,
Schuilend in een schelp
Die niet meer ademt,
Vergrendeld
En dicht,
Zo dicht als dicht maar wezen kan.
(...)
Wie ben je
Eigenlijk?
Waar kom je vandaan?
Stam je van dit eiland?
Wie is hier Arubaan?
Misschien de Indianenstam
In schaamschort van konijnenvel?
Of heeft een groepje Caquetío's
Soms olie zitten kraken op de Lago?

Henry Habibe, Yiu di Tera, 1986;
Fosil di sanger rubiano

De diepe wens af te willen stammen van een oorspronkelijke bevolking - om zich af te kunnen zetten tegen het Afrikaanse element - vinden we ook terug bij de dichters van Puerto Rico. Reeds in 1844 had Manuel Alonso in zijn Álbum Puertorriqueño de zogenaamde 'Spaanse' vorm van het gezicht van de Portorikein beschreven: donker van kleur, een hoog voorhoofd, een kwijnende, trotse en doordringende blik, een zwarte baard, een blank gezicht, een mager gelaat. De wens was hier duidelijk de vader van de gedachte. Toch is de wensgedachte af te willen stammen van een oorspronkelijke bevolking hardnekkig. Hij duikt bijvoorbeeld ook op bij de bekende Portoricaanse componist Rafael Hernández die in zijn schitterende lied Preciosa het niet bestaande gezicht van de Portoricaanse vrouw bezingt:

(...)

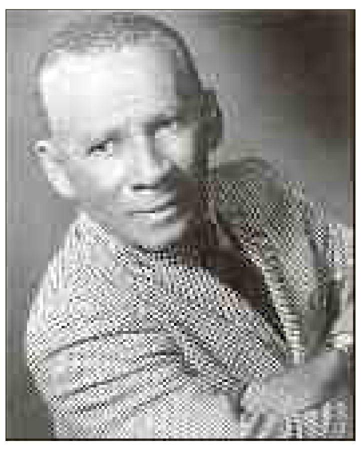
Rafael Hernandez

Y tienes la noble hidalguía
De la madre España
Y el fiero cantillo del indio bravío
Lo tienes también

Vertaling:

(...)

Je hebt de hoge adeldom
Die Spanje ons verleende
En ook de woest-inheemse toon
Uit Indiaans verleden

Rafael Hernández (1892-1965);
Preciosa, 1937

Hoewel ieder weldenkend mens weet dat racisme voortkomt uit benepen denken, uit een opgesloten zijn in een 'schelp die niet ademt' zal deze vorm van ongepaste trots nog lang blijven voortbestaan en zullen er mensen zijn die discrimineren.

In Un Mucha rubiano pretu roept Habibe het schrijnende beeld op van een donkergekleurd gezin dat Aruba moet verlaten om redenen die met opzet vaag worden gehouden, maar die voor iedereen duidelijk zijn:

Mañan nos ta bai
Mi n'sa pakiko
Ma nan ta bisa ku mi tata
No ta rubiano
Den su sanger tin hopi kos
Ku ta parse di Corsou
Kosnan indesente
Asina nan ta bisa

(...)

Vertaling:
Morgen moeten we dus gaan.
Men zegt:
'Je vader is geen Arubaan,
Zijn bloed heeft dingen die ons storen
En op Curaçao thuishoren.
Je vader is dus ongewenst,
Want hij heeft iets
Indecents'.

(...)

Henry Habibe, Yiu di Tera, 1985;
Un mucha rubiano pretu (promé ku e drumi)
(Slaapliedje voor een zwart Arubaans kind)

(Wordt vervolgd)

Culturele Agenda

Kunst & Expo's

Teduki na kaminda
De 'Teduki na kaminda' zijn in de maand januari tot 18 januari te bezichtigen bij supermarkt Albert Heijn (laatste week).

Warwarú 3
Overzichtsexpositie ter gelegenheid van de 75e verjaardag van Geerdine Kuypers en het 40-jarige bestaan van de Art and Nature Inn. Warwarú 3 is een tentoonstelling van een gedeelte van haar zeer uitgebreide en gevarieerde collectie kunstwerken. Tevens is er een serie lezingen/workshops in de expositieruimte. Vertegenwoordigers van respectievelijk de stichting Sana (welzijn en gezondheid), Carmabi (natuur), Uniek Curaçao (nationaal erfgoed) en de VKC (vrijwilligerswerk en veiligheid) houden deze lezingen/workshops op verschillende data voor de schoolgaande jeugd en het algemeen publiek.
Een gedeelte van de opbrengst van de expositie zal ten goede komen aan de AGO-Juan Pablo Duarte school.
Locatie: Huize Welgelegen
De expositie is van 4 februari t/m 26 februari van woensdag t/m zondag van 10.00 tot 18.00 uur voor het publiek toegankelijk.

Film

El Violin
Don Plutarco, zijn zoon Genaro en kleinzoon Lucio leiden een dubbelleven. Overdag schrapen ze als rondtrekkende muzikanten enkele pesos bij elkaar, 's nachts smokkelen ze wapens voor de guerrilla van de boeren in de Guerreroregio die het wrede regime omver proberen te werpen. Als ze naar hun dorp terugkeren, is het bezet door militairen, die alle bewoners verdreven hebben. Er ontspint zich een verhouding op het scherpst van de snede tussen Don Plutarco en de kapitein van het commando, waarin de viool een hoofdrol zal opeisen. Deze film uit 2005 kreeg diverse nominaties en prijzen, zoals onder meer de Cannes 2006 Beste Acteur Award, de International Filmfestival Gent 2006 Award, de San Sebastian 2005 CICAE en een San Sebastian 2005 Sigins Film in Progress Award.
Data: Donderdag 20 en vrijdag 21 januari
Tijd: 19.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 13,50 gulden
Taal: Spaans met Nederlandse ondertiteling
Leeftijd: 16+

Het Vergeten Erfgoed van Oranje - een ode aan de Antilliaanse en Arubaanse oorlogsveteranen
'Het vergeten erfgoed van Oranje' is een documentaire van regisseur Ramdjan Abdoelrahman. Het is een documentaire die is opgebouwd uit getuigenissen en verhalen van Arubaanse, Bonaireaanse en Curaçaose oorlogsveteranen.
De ABC-eilanden speelden, evenals Suriname, een belangrijke rol tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een rol die volgens de veteranen nooit erkend is, althans niet naar hen toe.
Curaçao en Aruba leverden aan de geallieerden minstens 40 procent van de benodigde brandstof voor vliegtuigen, schepen en onderzeeërs. Dat was de toenmalige vijand een doorn in het oog. Vandaar dat zowel Aruba als Curaçao bewaakt moesten worden tegen eventuele aanvallen. Voor de bevolking braken spannende tijden aan in een oorlog die zich eigenlijk heel ver weg van hun bed afspeelde. Jonge lokale mannen werden voor een schamel bedrag ingehuurd voor de lokale schutterij. Tegelijkertijd werden de eilanden overspoeld door geallieerden die voor eens en altijd hun stempel drukten op de economie en de cultuur, maar ook op het politieke bewustzijn.
Op Bonaire werden mensen van Duitse of daarop lijkende achtergronden van de verschillende eilanden geïnterneerd. Jongemannen werden geworven voor dienst op oorlogsschepen en onderzeeërs.
In de 93 minuten durende productie, Het vergeten erfgoed van Oranje, worden de verhalen verteld door de getuigen van die tijd die vaak al een zeer respectabele leeftijd hebben bereikt. De verhalen zijn een verrijking en verheldering van een belangrijk deel van onze geschiedenis, die tot nu toe nooit eerder op een dergelijke wijze verteld is.
Datum: Zondag 16 januari om 19.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 13,50 gulden
Taal: Nederlands

Dans & theater

Yupi, e ley a pasa, awor si nos por kasa, kiko tei pasa - Boskwiri
Dit lokale toneelstuk, geschreven en geregisseerd door Boskwiri, is een hilarische voorstelling die gespeeld wordt bij Teatro Luna Blou. Bij de meeste inwoners van Curaçao is het homohuwelijk onaanvaardbare materie. Dit stuk gaat over de wet die het homohuwelijk toelaat op Curaçao en de gevolgen daarvan in een gewoon gezin waar zelfs homo's worden aanvaard en het huwelijk tussen homo's niet in twijfel wordt getrokken.
Datum: Zaterdag 15 januari om 21.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiaments

Triumfo di un muhe - Finchi Statia
'Triumfo di un Muhe' (overwinning van een vrouw) geschreven door Finchi Statia. Acteurs: Anairia Nivelac, Narda Florentina Statia, Orlando Jansen, Sandra Balinge, Dayene Trinidad en Finchi Statia. De vrouw overwint alle obstakels in haar leven, ondanks alle vernederingen van haar man, die vindt dat zij een waardeloze vrouw is. Het is een theaterstuk met muziek en zang.
Datum: Zondag 23 januari
Tijd: 15.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 13,50 gulden

Boeken en literatuur

Spiel di mi Alma
Zaterdagavond 15 januari zal van 19.00 - 21.00 uur de jonge talentvolle dichteres uit Aruba Rosabelle Illes haar tweede gedichtenbundel Spiel di mi Alma (Spiegel van mijn ziel) presenteren in het Curaçaosch Museum. Roland Colastica zal haar introduceren en Crisen Schorea is gastartiest. De toegang is gratis.

Het lichten van de jaren
Tevens verscheen een nieuwe dichtbundel: Het lichten van de jaren. De auteur Aart G. Broek woonde en werkte twintig jaar op Curaçao en streek vervolgens neer in Leiden.

Nieuw & Opmerkelijk

Workshops Bloemhof
Landhuis Bloemhof heeft haar workshops van januari en februari bekendgemaakt:
Waterverf schilderen voor beginners door Ria Houwen heeft nog enkele plaatsen open. Op zaterdag 15, 22 en 29 januari is deze workshop van 10.00 tot 13.00 uur.
Impressionistische schildertechnieken op locatie door Marcel van Duijneveldt. Data en locatie zullen nog bekendgemaakt worden, maar inschrijven kan al.
3D-portretten voor beginners door Fonz Heijdens: alternatief materiaal zal gebruikt worden. Deze workshop van vier sessies begint op donderdag 3 februari van 18.00 tot 21.00 uur.
Schilderen door het observeren (intermediate level) door Babette de Waele op de zaterdagen 5, 12, 19 en 26 februari van 10.00 tot 13.00 uur.

Steam for oil
De tentoonstelling 'Steam for oil', een op persblucht werkende maquette van de grote olieraffinaderij 'Isla' op Curaçao in het Curaçao Maritiem Museum. De maquette is op verzoek te bezoeken. Voor meer informatie: www.curacaomaritime.com of bel 465 2327.

Ascension
Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert op donderdag 20 en 27 januari een rondleiding door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname 10 gulden per persoon; koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via Tel. 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

De drie baritons Ernst Daniel Smid, Henk Poort en Marco Bakker.

Noteert u alvast:

Het Cultureel Comité Fortkerk en de Curaçaosche Kunstkring organiseren op Valentijnsdag 14 februari een groot concert met de baritons Ernst Daniel Smid, Henk Poort en Marco Bakker in de ballroom van het Hyatt Regency Hotel. Ze zullen in dit programma opera, operette, aria's, filmmelodieën, negro spirituals en Latijns-Amerikaanse liederen ten gehore brengen met orkestbanden van het symfonieorkest L'Orchestra Particolare onder leiding van de jonge sterdirigent Maurice Littikhuis.
Aanvang: 20.00 uur. Entree: 65 gulden in de voorverkoop en 75 gulden op de avond aan de zaal. Kaarten verkrijgbaar bij Mensing's Caminada en Albert Heijn vanaf maandag 10 januari.
Op Bonaire organiseert de Bonaire Classical Board Foundation het concert van de drie baritons op 16 februari 2011 op het strand bij Plaza Resort (Tipsy Seagull Restaurant); Aanvang 19.30 uur. In het voorprogramma: Koor en dansgroep 'Tuti Frutti' die ook samen met de drie baritons zullen optreden met Antilliaanse liederen.
Op Aruba zullen Ernst Daniel Smid en Marco Bakker optreden in het Cas di Cultura op 20 februari om 19.00 uur en wordt het concert georganiseerd door de Arubaanse Kunstkring. Entreekaarten kosten 50 gulden per persoon. Henk Poort moet vanwege andere verplichtingen helaas op 18 februari terug zijn in Nederland.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com

Vragen over… vaginale afscheiding

Tekst: Wouter Mol

Vaginale afscheiding: een normaal verschijnsel?
Vaginale afscheiding, afscheiding uit de vagina, ook witte vloed genoemd, is in principe een normaal verschijnsel. Elke vrouw heeft ermee te maken, vanaf de puberteit tot de menopauze; het hoort bij het normale functioneren van het vrouwelijk lichaam. De hoeveelheid afscheiding is niet bij alle vrouwen gelijk, en het verandert ook in de loop van de maand als gevolg van de menstruatiecyclus.

Wat is normale vaginale afscheiding?
Normale vaginale afscheiding bestaat uit vloeibaar, kleurloos, een beetje waterig slijm dat door de wand van de vagina wordt afgescheiden en dat na opdrogen een beetje wit-gelig van kleur is. Het is geurloos of het ruikt licht zurig; ook dat is normaal omdat de vagina van nature een zure omgeving is. De bacteriën die hiervoor zorgen, de (lactobacillen) beschermen zo de vagina tegen ongewenste bacteriën en vormen de normale vaginale flora.
In de loop van de menstruatiecyclus verandert de afscheiding in kleur en hoeveelheid. Rond het moment van de ovulatie (eisprong) is er vaak een toename van de afscheiding en ook wordt het slijmeriger. De geur kan dan ook anders zijn. Bij vrouwen die de anticonceptiepil gebruiken kan de afscheiding veranderen, en tijdens de zwangerschap neemt deze vaak toe. Bij vrouwen die in de overgang komen neemt de afscheiding af; dan kunnen klachten juist te maken hebben met vaginale droogte. Het zijn vaak hormonale veranderingen die voor deze variatie in de vaginale afscheiding zorgen.

Wanneer is vaginale afscheiding niet normaal meer?
Omdat de afscheiding uit de vagina nogal kan wisselen is het soms lastig om te bepalen wanneer het nog normaal is en wanneer niet meer. En ook al is het voor jou anders dan je gewend bent, het is meestal niet schadelijk en herstelt zich in veel gevallen weer vanzelf. Er zijn echter redenen om naar de dokter te gaan met klachten over vaginale afscheiding als je:
- denkt dat je een SOA (Seksueel Overdraagbare Aandoening, geslachtsziekte) hebt of kunt hebben
- pijn in de onderbuik hebt daarbij of pijn bij het vrijen
- last hebt van klachten zoals: jeuk, pijn, irritatie, branderig gevoel, roodheid, zweertjes, wratjes of blaasjes in/bij de vagina
- bloed bij de afscheiding ziet die niet van de menstruatie komt
- toegenomen afscheiding hebt die groen/geel, wit en brokkelig of grijswit van kleur is
- merkt dat de afscheiding schuimt en/of stinkt: een rottings- of sterke vislucht

Bij de dokter
Een bezoekje aan de dokter is nodig om je klachten op de beste manier aan te pakken. Het is een van de meest voorkomende redenen van vrouwen om naar de dokter te gaan, dus niet echt iets bijzonders. Na het uitwendig onderzoek volgt meestal een inwendig onderzoek: hiervoor wordt een speculum (eendenbek) gebruikt om de vagina van binnen te bekijken en eventueel een paar uitstrijkjes (met wattenstokjes) van de afscheiding of van de baarmoederhals (cervix) te maken.

De oorzaken van vaginale afscheiding
SOA
Als je vermoedt dat je een SOA hebt (of kunt hebben, ook al heb je geen klachten) ga dan altijd naar de dokter; infecties als chlamydia, gonorroe (druiper) of trichomonas zijn goed te behandelen. Maar als dit niet gebeurt kunnen ze een ontsteking van de inwendige geslachtsorganen en daarmee onvruchtbaarheid veroorzaken. Pijn in de onderbuik kan een aanwijzing zijn dat er een ontsteking in het kleine bekken zit en is een ernstig symptoom hierbij.

Candida
Candida is een gist, een soort schimmel, die bij veel vrouwen in de vagina aanwezig is zonder dat ze er last van hebben. Pas als die zich gaat vermeerderen doordat het evenwicht in de vagina verstoord is, kunnen er klachten ontstaan. Dat kan bijvoorbeeld zijn bij het gebruik van bepaalde medicijnen zoals breedspectrumantibiotica, waardoor ook de normale bacteriën van de vaginale flora worden uitgeschakeld, of bij aandoeningen zoals diabetes (suikerziekte). Ook vrouwen die de anticonceptiepil gebruiken en zwangere vrouwen hebben vaker een candida-infectie. De afscheiding is bij een candida-infectie meestal wit en brokkelig, zoals kwark. Ook ontstaat er vaak jeuk en roodheid in en bij de vagina. Een infectie met candida wordt candidiasis of gewoon een schimmelinfectie genoemd.

Bacteriële vaginose
Dit is eigenlijk een situatie waarbij het normale evenwicht tussen de micro-organismen in de vagina verstoord is. Het komt vaak voor en kan verschillende oorzaken hebben, zoals medicijngebruik, wassen met zeep of seks. De normaal 'zure' omgeving van de vagina wordt dan minder zuur, waardoor sommige bacteriën de overhand gaan krijgen, zoals Gardnerella vaginalis. Dit is de bacterie die in dat geval de kenmerkende visachtige geur geeft aan de afscheiding. Het is alleen nodig om dit te behandelen als je er veel klachten van hebt, er wordt dan antibiotca voorgeschreven. Het is er in de vorm van tabletten om in te nemen, of als vaginaalzetpillen (ovules).

Waaruit bestaat de behandeling?
SOA
Chlamydia of gonorroe zijn goed te behandelen en dan is de infectie weer snel te genezen. Behandeling is noodzakelijk om ernstige complicaties, zoals een ontsteking van de inwendige geslachtsorganen te voorkomen. Bij een infectie met chlamydia wordt een antibioticum voorgeschreven. Blijkt het om gonorroe te gaan dan wordt ook behandeld met antibiotica. Bij een infectie met trichomonas wordt meestal metronidazol (flagyl) voorgeschreven in de vorm van tabletten of vaginaalzetpillen.

Candida
Van candida hoef je lang niet altijd last te hebben, maar als dit wel zo is en het evenwicht in de vagina herstelt zich, dan gaat het ook vaak vanzelf weer weg. Je hebt dan geen behandeling nodig. Als je er wel veel last van hebt en de klachten gaan niet over dan is dit te behandelen met een vaginaalcrème of vaginaal-tabletten.

Wat kan je zelf doen als je al klachten hebt?
Als je al klachten hebt kan je proberen om deze te verminderen door een aantal maatregelen:
- Was je niet vaker dan normaal, al helemaal niet met zeep, droog voorzichtig deppend af
- was je alleen aan de buitenkant, niet in de vagina
- draag katoenen ondergoed, verschoon wat vaker
- gebruik geen inlegkruisjes om broeien te voorkomen
- gebruik even geen tampons als je klachten hebt
- probeer niet te krabben bij jeuk, om beschadiging van het weefsel te voorkomen
- als je pijn hebt, vrij dan even niet
- ga naar de dokter als je klachten aanhouden

Wat kan je zelf doen om klachten te voorkomen?
De vagina is zelfreinigend en het is belangrijk dat het natuurlijke evenwicht niet verstoord wordt. Om te voorkomen dat er klachten ontstaan zijn een paar dingen belangrijk:
- was alleen met (lauw) water, gebruik een washandje maar één keer, of liever: spoel af onder de douche
- gebruik nooit zeep, eventueel een speciale pH-neutrale wasemulsie
- bij gebruik van toiletpapier alleen van voren naar achteren afvegen
- slaap zonder onderbroek: goed voor het 'luchten'
- draag alleen katoenen ondergoed
- gebruik liever geen inlegkruisjes, verschoon je ondergoed eventueel extra
- vrij veilig: gebruik altijd een condoom als je wisselende contacten hebt

Intieme hygiëne
Er zijn veel verschillende producten in de handel die speciaal zijn ontwikkeld voor de 'intieme hygiëne'. Ze bevatten vaak melkzuur om het zure milieu in de vagina te ondersteunen. Het is niet bewezen dat ze ook echt helpen. Als je per se iets wilt gebruiken om te spoelen kun je wel beter zo'n product nemen dan zeep of huis- tuin- en keukenmiddeltjes, zoals yoghurt.

Dr. W.W. Mol is huisarts te Curaçao

Patiëntenvereniging

Curreuma

Reuma is een verzamelnaam voor meer dan tweehonderd verschillende aandoeningen aan voornamelijk de gewrichten die veroorzaakt worden door een bacterie, schimmel of virus. De ziekte komt bij ongeveer vijftien procent van de wereldbevolking eens in het leven voor.

Over de oorzaak van reuma tast men tot op heden nog in het duister. Jarenlang werd er nauwelijks onderscheid gemaakt tussen de verschillende vormen van de reumatische aandoeningen. Hierdoor bestaan er nog steeds verkeerde opvattingen over reuma en weten mensen nog steeds niet wat het precies inhoudt. De afgelopen jaren zijn er wel veel verbeteringen op het gebied van reuma en het onderzoek en de behandeling hiervan. Echter, het is nog steeds niet precies duidelijk hoe de ziekte ontstaat en wat deze met je kan doen. Wel is het bekend dat omgevingsfactoren als roken, overgewicht en erfelijkheid hoogstwaarschijnlijk een rol spelen bij het ontwikkelen van deze ziekte.

Wat ook bekend is, is dat reuma verschillende vormen heeft die vaker voorkomen bij vrouwen dan bij mannen en zich ook vaker openbaren bij volwassenen dan bij kinderen. Ontstekingsreuma en artrose zijn de twee bekendste en meest voorkomende vormen van deze ziekte.
Ontstekingsreuma, beter bekend als artritis, is een ontsteking die te vinden is in de gewrichten, pezen en in sommige gevallen de inwendige organen. Het lichaam valt bij artritis zichzelf aan. Hierdoor ziet het immuunsysteem bepaalde delen van het eigen lichaam als vijand. Als reactie hierop gaat het lichaam deze delen proberen te vernietigen. Hierdoor ervaart de persoon pijn en wordt daarbij beperkt in allerlei bewegingen. Artritis is te herkennen aan zwellingen aan het aangetaste gewricht en diverse afwijkingen in het bloed.
Artrose is een slijtage aan één of meerdere gewrichten. Hierbij is sprake van slijtage aan het kraakbeen. Dit wordt brozer, dunner en gaat vervolgens afbrokkelen. Het botweefsel rondom het gewricht gaat aangroeien om het gewricht beter te maken. Het veroorzaakt zo een harde verdikking van het gewricht. Hierdoor kan de persoon zich minder goed bewegen, wat beperkingen geeft in het dagelijks leven.

Reumatische aandoeningen zijn chronisch en zonder behandeling worden de klachten steeds erger. U kunt van reuma niet genezen, maar door een goede behandeling kunnen de klachten wel verminderd worden en de ziekte kan tot rust komen. De behandeling van reuma hangt af van het type reuma wat iemand heeft. Over het algemeen lossen rust, voldoende beweging en goede voeding het grootste gedeelte van het probleem al op.

Curreuma is een vereniging voor reumapatiënten op Curaçao die de belangen van de patiënten probeert te behartigen in de ruimste zin van het woord. Volgens de statistieken uit 1999 van het CBS had tien procent van de Curaçaose bevolking reuma. Nu, ruim tien jaar later, zal dit percentage ongetwijfeld hoger liggen. De vereniging wil vooral uit de wereld helpen dat reuma een ouderdomsziekte is. Jonge mensen kunnen deze ziekte ook krijgen en daar moet men zich bewust van worden.
De vereniging heeft elke maand een informatieve activiteit of een sociale activiteit. Bij de informatieve activiteit worden er lezingen gegeven door onder anderen doktoren en andere artsen die verstand hebben van alles rond deze ziekte. Bij de sociale activiteit wordt er een bijeenkomst georganiseerd waarbij de patiënten er even tussenuit kunnen en de lol in het leven weer zien.

Voor meer info kunt u contact opnemen met Curreuma op de volgende telefoonnummers: 7364297/5158856. U kunt ook een e-mail sturen naar: curreuma@hotmail.com

Onderzoek

Later seks, betere relatie

Niet te snel seks met elkaar hebben, zorgt voor een stabielere relatie. Stellen die al na de eerste ontmoeting of kort daarna met elkaar het bed in duiken, zouden een minder gezonde verhouding hebben.

Onderzoeker Dean Busby van Brigham Young University of Family en zijn collega's publiceerden op 28 december een artikel hierover in de Journal of Family Psychology. Het instituut maakt deel uit van de The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, oftewel de Mormonen.

Volgens Busby kan te snelle seks ervoor zorgen dat stellen niet meer objectief naar de relatie kijken en niet zien dat deze eigenlijk geen toekomst heeft. Stellen die te vroeg seksueel actief zijn, zouden te weinig aandacht kunnen besteden aan de niet-lichamelijke component van de relatie, aldus de wetenschapper. Anderzijds is het ook zo dat het wachten met seks tot na het huwelijk op een bittere teleurstelling kan uitdraaien als blijkt dat het tussen de lakens niet klikt. Het onderzoek werd uitgevoerd onder 2035 heteroseksuelen van gemiddeld 36 jaar oud, die allemaal aan hun eerste huwelijk bezig waren. De deelnemers moesten onder meer aangeven wanneer ze voor het eerst seks hadden met hun huidige partner. Verder werden er vragen gesteld over de communicatie tussen de twee. Overige aspecten die in het onderzoek aan bod kwamen waren geborgenheid, tevredenheid en stabiliteit.

De proefpersonen werden in drie categorieën verdeeld: degenen die snel seks hadden gehad (binnen een maand), een groep die langer had gewacht en tenslotte de mensen die pas na het huwelijk voor het eerst de liefde bedreven. De resultaten waren het slechtst voor degenen die binnen een maand met elkaar in bed belandden. Hoe langer er gewacht was, hoe beter de relatie was, aldus Busby. De relatie was stabieler en bevredigender, de seks werd als beter beoordeeld en hetzelfde gold voor de communicatie.

Opvallend detail bij de koppels die snel seks hadden: op de vraag of ze hun partner indertijd zouden hebben vertrouwd om voor een weekend op de kat te passen, kon veertig procent dat niet bevestigen. Busby: "Kennelijk laten we mensen eerder toe in ons lichaam dan dat we ze ons huisdier toevertrouwen." Stellen die wachten met seks hebben meer tijd om te ontdekken hoe betrouwbaar hun partner is en hoe goed ze bij elkaar passen voordat de seksualiteit voor kortsluiting in het besluitvormingsproces zorgt, voegt hij daar aan toe.

Het onderzoek wordt voortgezet met een grotere groep deelnemers. Busby geeft aan nu met name geïnteresseerd te zijn in mensen die in eerste instantie van plan zijn om te wachten met seks, maar zich daar niet aan houden.

Voeding

Doe de vezeltest

Voor een gezonde spijsvertering en ontlasting is het belangrijk om genoeg vezels te eten. De mogelijkheid bestaat dat uw dagelijkse voeding te weinig vezels bevat.

Uit recent onderzoek van de (Nederlandse) Maag Lever Darm Stichting (MLDS) blijkt dat circa 70 procent van de Nederlanders denkt voldoende vezels binnen te krijgen. In werkelijkheid eet maar een tiende deel van de bevolking voldoende vezels. De MLDS ontwikkelde daarop een online 'vezeltest'. Hiermee kunt u uitzoeken of u daadwerkelijk voldoende vezels eet. Binnen een paar minuten is de test ingevuld en krijgt u direct advies op maat. Het doel is om mensen bewust te maken van het belang van vezels en dat zij alert worden op het eten van voldoende vezels.
Naast de online vezeltest kunnen mensen op de website van de MLDS ook vezelrijke ontbijt-, lunch- en dinertips vinden. Test na afloop ook uw kennis over de fabels en feiten met betrekking tot vezels.

Groente, fruit, peulvruchten en volkoren- en graanproducten zijn bronnen van vezels. Probeer elke dag 200 gram groente en 2 stuks fruit te eten. Vindt u het moeilijk om voldoende groente en fruit te eten? Fruit of rauwkost als broodbeleg kan hierbij helpen. Kies bij voorkeur ook voor volkorenbrood, volkoren crackers, zilvervliesrijst, volkoren ontbijtkoek of muesli.

Ontbijten is belangrijk. Na een nacht rust moet de spijsvertering en stoelgang weer op gang komen. Een vezelrijk ontbijt helpt hierbij. Behalve drie hoofdmaaltijden op een dag wordt tevens aangeraden om drie tussendoortjes te nemen. Dit houdt de spijsvertering in beweging. Het is belangrijk dat de tussendoortjes vezelrijk zijn en niet teveel calorieën bevatten.

Meer informatie: www.mlds.nl/

Body Stress Release Info-Corner
Heb je de laatste tijd vaak last van ....
EEN DEPRESSIEF GEVOEL
Kan er geen oorzaak voor gevonden worden?
BODYSTRESS (opbouw van spierspanning in het lichaam) kan het probleem zijn!
Body Stress Release is een behandeltechniek waarmee het 'zelfherstellend vermogen' van het lichaam wordt gestimuleerd.
Wellicht kan je contact opnemen met de praktijk van Body Stress Release.
Body Stress Release Curaçao
Soldatenweg 19-A, tel.: 737-5287, www.bodystressrelease.nl
Clemens Evertsen: 666-6462; Björn van der Ree: 515-4925

Mirjam Griffioen:

Een 'happy feeling'

Pal tegen Punda aan ligt de wijk Pietermaai Smal. Na jarenlang een vervallen, verpauperde buurt te zijn geweest, heeft deze zich de afgelopen jaren van dit imago ontdaan en zijn er veel mensen hard bezig om van Pietermaai een wijk te maken die weer gezien mag worden.

Mirjam Griffioen samen met haar onafscheidelijke hondje in haar vrolijk geschilderde auto.

Tekst en foto's: Daphenie Brown

Behalve diverse zaken waar je gezellig iets kunt drinken, eten of kunt winkelen, valt er in de Nieuwestraat een opvallend kleurrijk huis te bewonderen. Er komt van alles op je af en daardoor wordt het des te interessanter om binnen even een kijkje te nemen. De kunstenares achter dit kleurrijke tafereel is Mirjam Griffioen. In 1997 kwam zij voor het eerst naar Curaçao, omdat haar vader hier toen woonde en ze was gelijk verliefd op het eiland. "Het kan toch ook niet anders. Iedereen zegt elkaar gedag op straat en onbekende mensen wensen je een fijne week toe. En al die huisjes met die verschillende kleuren vind ik geweldig om te zien en dat zie je ook terug in alles wat ik ontwerp. Dit is gewoon zo'n verschil met Nederland waarbij het allemaal niet zo vanzelfsprekend is om elkaar te groeten. En je huis zomaar te beschilderen is al helemaal niet mogelijk. Met mijn grote liefde voor het eiland en voor het schilderen kan ik me hier helemaal uitleven en dan is de keuze natuurlijk snel gemaakt!"

Bij aankomst op het eiland ruim dertien jaar geleden, werkte ze voornamelijk in de horeca om wat geld bij te verdienen, maar haar passie voor tekenen die ze al van jongs af aan heeft, bleef kriebelen. Toch besloot ze zich toen nog niet permanent op Curaçao te vestigen en na drie jaar op Curaçao gewoond te hebben, is ze de wereldreis gaan maken die ze altijd al zo graag heeft willen doen. Hierbij bezocht ze onder meer India, Indonesië en Australië. De ervaringen die ze kreeg door deze wereldreis zijn ook weer een inspiratie voor haar kunstwerken geweest.

Na afloop van haar trip ging ze terug naar Nederland om daar te studeren aan de kunstacademie in Utrecht. Deze rondde ze na vier jaar met succes af. Om meer ervaring op te doen op het gebied van kunst heeft ze ondertussen gewerkt op de decoratieafdeling van een interieurbedrijf en bij een lijsterij en volgde ze een cursus meubelontwerpen. Ze heeft dus een breed scala aan ervaringen opgedaan die haar tegenwoordig nog steeds goed van pas komen. "Ik kan realistisch tekenen, maar ook modeltekenen en ga zo maar verder. Als kunstenaar moet je natuurlijk wel je stempel drukken op datgene waar je het beste in bent om er echt van te kunnen leven. Je moet jezelf daarom herkenbaar maken door je te specialiseren op een bepaald gebied. Mijn kwaliteiten zijn heel breed, maar wat mijn specialisatie precies is, moet ik nog ontdekken."

Gevoed

Na haar laatste grote project in Nederland waarbij ze met allerlei kunstenaars samenwerkte, besloot Mirjam voorgoed terug te keren naar Curaçao. "Op het eiland word je gevoed door de maatschappij. Er gebeurt van alles wat je weer kunt verwerken in bijvoorbeeld een schilderij of een ander kunstwerk. Daarbij is er ook ontzettend veel op het eiland wat je kunt gebruiken. Zoiets als drijfhout of kokosnoten, noem maar op, ik weet er wel raad mee. De vogel die ik hier heb staan, is bijvoorbeeld gemaakt van een strandbal. Het gebruik van verschillende materialen, dat leer je op de kunstacademie. Je struint dan door het grofvuil op zoek naar materiaal voor het kunstwerk dat je gaat maken. Echt, van alles wat je je kunt bedenken kan je iets moois creëren. Het liefst zou ik ook iets met het dode koraal willen doen. Maar of dat mag en hoe dat verder precies zit, daar ben ik nog niet uit. Je kunt hier dan ook een beetje het recycle-probleem oplossen, door van afval iets leuks te maken. Ik ben geen wereldverbeteraar, maar het zou een idee kunnen zijn."

Voor haar eerste project op Curaçao maakte de kunstenares schilderijen voor het Lions Dive and Beach Resort. "Zij hebben toen mijn schilderijen in al hun kamers geplaatst, wat natuurlijk een hele eer is. Ik ben nu ook bezig met schilderijen voor andere resorts en ontwerp daarnaast logo's voor bedrijven. Ik heb net zelfs gehoord dat iemand geïnteresseerd is in mijn auto. Die wil dan alle auto's die hij heeft staan geschilderd hebben. Zo komt er onverwacht telkens iets op mijn pad waar ik mijn creativiteit in kwijt kan. Leuk toch!"

Behalve al haar klussen voor verschillende bedrijven is Mirjam Griffioen ook bezig met meer kunst naar Pietermaai Smal te brengen. "Sinds 11 december 2010 heb ik hier officieel mijn eigen galerie waar al mijn kunstwerken te bezichtigen zijn. Er is in deze wijk zoveel moois te vinden alleen loopt nu iedereen er aan voorbij, omdat ze niet weten dat het er is. Er staan veel interessante monumenten die geschilderd kunnen worden en met de straatjes en steegjes kun je ook veel leuke dingen doen. Bijvoorbeeld kunstwerken van kinderen ophangen en op die manier een tour maken die door alle stegen loopt. Ik noem maar wat."

Echter, het is vaak gemakkelijker om samen iets te ondernemen dan alleen. En daar ligt nu juist het probleem. "Het samenwerken met andere kunstenaars verloopt helaas moeizaam. We kunnen zoveel meer bereiken als we de handen ineen slaan door meerdere kunstenaars bij elkaar te halen. Er moet in Pietermaai gewoon meer sfeer gecreëerd worden. Het is eigenlijk een klein dorp, dat erg inspirerend is. Het zou leuk zijn als er meer van het Caribische gebied te zien is voor mensen door vooral de lokale bevolking er zoveel mogelijk bij te betrekken. Er moet gewoon echt iets gebeuren. En het kan, want de buurt leeft wel. Door de mix van lokale mensen en de vele Nederlandse studenten, maar ook door de aanwezigheid van jong en oud. Er is van alles wat en dat maakt het juist zo'n leuke wijk. Samen staan we sterk en we moeten elkaar blijven inspireren om tot iets moois te komen."

Happy feeling

"Mijn schilderijen zijn vooral bedoeld om mensen vrolijk te maken. Ik merk dat als mensen mijn schilderijen bekijken dat ze ervan genieten. Ze geven ook vaak aan dat ze er een 'happy feeling' van krijgen. En dat is ook de bedoeling van mijn werk vandaar dat ik er ook zoveel kleuren in verwerk. Het leven is een feestje, waarbij alles vooral heel kleurrijk moet zijn!"

"Daarnaast hebben al mijn kunstwerken ook een onderliggende boodschap. Neem bijvoorbeeld dat zeepaard. Dat straalt in eerste instantie natuurlijk vooral veel gezelligheid uit. Maar als je het goed bekijkt, dan zie je olievlekken op zijn achterbeen, wat de olievervuiling weergeeft."

Ondertussen is Griffioen bezig om zoveel mogelijk kunst aan de mensen te voeden. Zo heeft zij afgelopen kerst meegedaan aan de actie 'Ieder kind een kerstcadeau'. Hierbij liet zij kinderen een tekening maken en hing die aan een grote boom. Aan de ene kant de leuke dingen van het eiland, zoals de lachende mensen en mooie onderwaterwereld. Aan de andere kant van de boom hingen tekeningen van de bomenkap die het minder leuke gedeelte uitbeelden. "Ik vind dat we vooral de kinderen van het eiland meer over kunst moeten bijbrengen. Ik wil bijvoorbeeld tekenlessen gaan geven aan kinderen en volwassenen. En hier is ook vraag naar, want mensen die bij mij langskomen geven aan hierin geïnteresseerd te zijn."

Daarbij is de liefde voor dieren en in het bijzonder voor honden, ook altijd bij Griffioen aanwezig. "Ik heb mijn eigen hond hier ook ooit uit het asiel gehaald. Het is een superbeestje dat ook eerst een zwerfhond was. Ik heb altijd een zak voer in de auto liggen, die ik af en toe uitdeel aan de honden waar ik langsrijd. Ook ben ik met kerst speciaal door de straten gaan rijden om de honden een soort van kerstdiner en dus een leuke kerst te geven. De kunstenares wil ook graag een project opzetten om de zwerfhonden te helpen. Ik zat er aan te denken om 'kunst voor een prikje' in gang te zetten. Het idee hierachter is om een aantal kunstwerken tegen een goedkope prijs aan te bieden. De uiteindelijke opbrengst gaat dan naar de dieren toe om ze te helpen door ze bijvoorbeeld te steriliseren."

Griffioen heeft het druk met van alles. Ook heeft ze namelijk nog een project lopen bij de Jellinek kliniek. Voor verschillende patiënten geeft ze dan een keer in de twee weken creatieve therapie. "Je ziet dat de mensen die ene keer even helemaal los gaan. Ze vergeten voor een moment de zorgen die ze hebben en dat is mooi om te zien."

Voor de toekomst heeft de creatieveling ook nog het een en ander in petto. Zo wil ze groepen gaan samenstellen aan wie ze verschillende workshops kan geven. "Ik krijg veel positieve reacties op mijn werk en mensen geven aan graag op les te willen komen. Ik wil ook meer mensen hoop bieden. Lokale mensen zijn bijvoorbeeld vaak erg muzikaal. Ze hebben een goed ritme en daar moeten ze gewoon iets mee doen."

"Speciaal voor de toeristen wil ik souvenirs met hen gaan maken. De souvenirs in de winkels zijn allemaal een beetje hetzelfde. Bij mij hebben ze dan de mogelijkheid om hun eigen souvenirs te creëren. Een aantal studenten uit de straat heeft bijvoorbeeld al aangegeven dat ze graag iets van drijfhout willen maken, om als souvenir mee naar huis te nemen." Als laatste wil Griffioen ook meer met bedrijven gaan samenwerken en als het mogelijk is ook kunstmarkten organiseren.

De galerie van Mirjam Griffioen is gevestigd in de Nieuwestraat 32 en is elke dag, inclusief het weekend, geopend. Je kunt dus altijd gezellig binnenstappen om haar werk te bekijken. De galerie is ook geschikt voor onder meer kinder-, vrijgezellen- en bedrijfsfeestjes of gewoon om even een babbeltje te maken. Aangezien ze in haar eentje de boel draaiende houdt, zal ze af en toe niet aanwezig zijn, omdat er natuurlijk ook boodschappen gedaan moeten worden. Om er zeker van te zijn dat u niet voor een dichte deur komt te staan, kunt u het beste even contact met haar opnemen op het volgende telefoonnummer: 6921155 of een e-mail sturen naar: mirjam_griffioen@hotmail.com. Voor meer informatie kunt u ook een kijkje nemen op haar website: www.mirmin.nl

De opvallend kleurrijke gevel van het atelier.

In de deuropening twee van haar kunstwerken.

LIFE & style

Quote

'Mannen als hanen, verdienen slechts de aandacht van kippen'

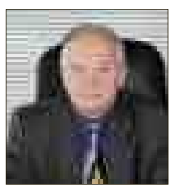

Georges Guilbert
(Vlaams schrijver, geboren 1940)

Thuis

Anja nobo

Thuis is waar je hart is.

Dat is mij geleerd en dat is waar,

maar soms gaat het niet meer op.

Tekst: Monique Casimiri

Aangezien we oud en nieuw de laatste jaren steeds vaker in Nederland vieren, is de wens voor beter, groter, maar vooral harder vuurwerk ook toegenomen.

Als we het dan toch niet in de tropen kunnen vieren, en het moet echt hier, dan wel een beetje leuk natuurlijk. Maar de Nederlandse regering denkt hier anders over. Het vuurwerk moet vooral mooi zijn en niet te hard, vooral niet te hard.
Menig speelgoedtelefoontje, uit China geïmporteerd, maakt meer lawaai dan het vuurwerk dat hier is goedgekeurd. Voor een Antilliaan geen gevoel van thuis, maar juist van heel ver weg. Er zat maar één ding op. Een strafbaar feit plegen.
Nu zou meneer Wilders hier graag ja op willen antwoorden, het geeft hem het recht om ons direct terug te willen sturen naar de eilanden, graag.
'Gaan we echt naar België?', vragen de kinderen hoopvol, met een licht gevoel van angst.
'En als ze ons dan controleren?'
Vol goede moed stappen we in de auto richting België. Bij de eerste vuurwerkwinkel vangen we bot. Alle pagara's zijn op, ze hebben nog wel siervuurwerk.
Bij de tweede en derde winkel idem dito. Dit lijkt een zinloze actie te worden, maar bij winkel nummer vijf worden we beloond.
'Natuurlijk hebben we nog rollen meneer', zegt de vriendelijke verkoper tegen mijn zwager. 'Hoeveel had u er willen hebben?'
Met drie flinke dozen en toch ook nog wat siervuurwerk in de auto werd de terugtocht ondernomen. Nu wordt het spannend. Het is bekend dat de controles op de terugweg worden uitgevoerd, dat nummerborden van Nederlandse auto's worden genoteerd bij binnenkomst in de dorpen en bij het verlaten van de dorpen worden de auto's staande gehouden voor controle.
We worden echter door niemand tegengehouden. Sterker nog, we hebben geen agent gezien.
'Bon anja', klinkt het uit volle borst, terwijl de glazen klinken. De muziek staat hard, de deur staat open en na de eerste slok rennen we naar buiten, de kou trotserend om de pagara aan te steken.
Ja, hij doet het, hij knalt, en hoe, de buren lopen uit om te kijken waar zoveel lawaai vandaan komt. Zoveel geweld hebben ze in geen jaren gehoord.
We houden elkaar vast en roepen om het hardst dat dit toch echt wel een beetje als thuis is. Nu is het wachten op de laatste knallen, padadaboem. De finale, ja hij is er bijna... JA, BON ANJA, het voelt bijna net als thuis, met onze voeten in de sneeuw en de ijspegels aan onze neuzen, maar dat deert niet, we hadden een pagara. Ons jaar kan niet meer stuk. Weliswaar niet op 1 januari, maar net zo goed gemeend: BON ANJA.

Face the facts

Weg met de mug!

Niets is zo vervelend als het zoemen van een mug om je oren als je na een lange dag eindelijk in bed ligt. Het irritante wezen, beest mag het niet genoemd worden, dat je de hele nacht uit je slaap kan houden. En zodra je het licht aandoet om je ervan te ontdoen, is het weg. En dat niet alleen, door de grote jeukende bulten word je er dagen lang aan herinnerd dat er zo'n kleine 'terrorist' in je kamer rond vliegt.
Wanneer doodslaan geen optie meer is, moet je iets anders verzinnen.
Een bescherming tegen dit ongedierte kan een ventilator zijn. Waarschijnlijk staat er in ieder huis minimaal één ventilator. Deze dingen kun je dus voor verschillende doeleinden gebruiken. Doel 1: je hebt geen last van warme, klamme nachten en doel 2: de 'bloedzuiger' houdt niet van de tocht. De mug kan gemakkelijk uitdrogen door de droge lucht die de ventilator produceert, daarom gaan ze liever op zoek naar een ander hapje.
Ook kun je voor een nieuw huisdier kiezen, namelijk: de spin. De spin is de natuurlijke aartsvijand van de mug. Er zijn spinnen die het heerlijk vinden om een mugje naar binnen te werken, overigens geldt dat niet voor alle spinsoorten. Maar je kunt hem voor de zekerheid lekker in zijn hoekje laten zitten in de hoop dat hij die vervelende mug letterlijk een kopje kleiner maakt.
Ook kleding kan je beschermen tegen de hongerige mug. Je kunt beter voor loszittende kleding kiezen die een beetje dikker is. De bloedzuiger kan er niet doorheen komen, de monddelen van een mug gaan namelijk maar één tot twee milimeter diep.
Behalve de muggenklapper is er ook de muggenzuiger. Of beter gezegd, de stofzuiger. Met de stofzuiger pluk je de mug zo uit de lucht en je hebt geen last van bloedvlekken op je behang.
Je moet de stofzuiger wel afsluiten na het muggenzuigen, anders vliegen ze er doodleuk weer uit.

Interieur

Variatiebank

De bank. Je kiest hem met zorg uit. Zodat je er perfect op kunt hangen met een goed boek of languit liggen voor de tv. Precies de juiste kleur, bij de rest van je interieur passend. Niet te groot maar zeker niet te klein. Fantastisch zitcomfort. Tsja, het kost wat, maar dan heb je ook iets moois. Of...

Je morst wel eens wat. Je hond laat haren achter - of erger. Je pen schiet uit als je ligt te puzzelen. De genadeloze tropenzon doet de kleur verschieten tot een bleek aftreksel van het origineel. Of bij nader inzien vind je de kleur gewoon toch niet zo goed gekozen.

Weggegooid geld dus, een mooie bank? Welnee!
Wie slim is, koopt natuurlijk - als 'ie aan een nieuwe toe is - een bank met verwisselbare hoezen. Tegenwoordig verkrijgbaar in vele soorten en maten, kleuren en materialen. De perfecte oplossing voor sloddervossen, lomperiken, dierenvrienden en wispelturige types.

Een losse hoes biedt je de mogelijkheid om je bank schoon te houden èn om te variëren. Vlekken kun je eruit wassen en ben je de kleur zat, kun je de hoes verven. Of een nieuwe kopen, vanzelfsprekend.

Het is overigens beter om niet de hele hoes iedere keer te wassen wanneer er vlekken of viezigheden op zitten. Als je de hoes in een hoek losmaakt, zodat je eronder kunt, kun je de vlek ook ter plekke behandelen.

Let op: niet wrijven maar deppen, gebruik een schoon doekje, werk van buiten naar binnen - anders kun je de vlek juist groter maken - en hou een extra doekje aan de achterkant dat ook vuil en sop opneemt, zodat je de bank zelf netjes houdt. Wanneer de hoes écht aan een schoonmaakbeurt toe is, kun je hem best zo nu en dan eens in de wasmachine stoppen. Zo blijft je bank lekker schoon en fris.

Hebbeding

Geurende parfumkraal

Heb je een parfumallergie en verdraag je geen parfum op je huid? Maar is het wel de bedoeling dat je lekker ruikt? Dan is er een oplossing om van je probleempje af te komen. Hang een parfumkraal aan je ketting of armband.

Je kunt het kraaltje uit het hangertje halen. Dan bespuit je de kraal met je lievelingsparfum of etherische olie en laat je hem drogen. Wanneer dat klaar is stop je hem weer in het hangertje en hang je hem aan je favoriete sieraad. Je ruikt de hele dag de geur van je parfum en je ziet er ook nog eens superchique uit. De kraal is in verschillende soorten en kleuren te verkrijgen en ook kan je er een ketting bij bestellen. Maar natuurlijk kan je je eigen oude armbandje of ketting weer opfrissen met een nieuw bedeltje.

Het genot van wijn

Wijnstijlen, witte wijnen (2)

Hopelijk heeft u van een van de wijnen van vorige week kunnen genieten. Deze week worden de wijnen iets voller en met meer karakter.

Tekst: Licores Maduro

Rijk en sappig, dit zijn de wijnen voor de liefhebbers van volle, romige krachtige wijnen. Het zijn meestal witte wijnen die gedurende een langere periode in eiken vaten rijpen. De bekendste van deze groep is de Chardonnay. Eikenhout is meestal cruciaal bij Chardonnay. Vandaar dat het aanbod niet-geëikte Chardonnays heel miniem is. Zij is de koningin der witte wijnen. Vrijwel alle wijnproducerende landen produceren wel Chardonnay. Neem Frankrijk, in de Bourgogne worden alle witte wijnen van de Chardonnay geproduceerd. Er is maar één andere witte druif toegestaan en deze verschijnt onder de naam Bourgogne. De Bourgogne produceert de beroemdste en beste voorbeelden van deze categorie. De Montrachets en Merseult zijn allemaal volle wijnen met veel karakter. Uit de Nieuwe Wereld komen er uitstekende voorbeelden uit Australië, de Verenigde Staten, Chili en Argentinië. Andere goede voorbeelden uit deze categorie zijn de wijnen gemaakt van Semillon. Vooral in Bordeaux worden hier krachtige wijnen van gemaakt die met Sauvignon Blanc een blend vormen. Vooral de witte wijnen uit de Grâves en Pessac-Leognan.
Geurig en fruitig, aromatische witte wijnen. Er zijn aroma's in de wijnwereld die u waarschijnlijk eerder afschrikken dan aantrekken. Maar wees niet bang, het kan juist interessant zijn om zulke complexe aroma's te kunnen ontdekken in wijn. Hoe is het nu mogelijk dat Rieslings zo sterk naar petroleum kunnen ruiken? De een minder dan de ander, maar dit is een typische geur van Rieslings die van de druif zelf komt. Heel apart! In deze categorie komen de meest aromatische druiven voor. Er zijn wijnen die u al bij het openen van een fles verwelkomen met de meest exotische aroma's. Goede voorbeelden hiervan zijn Gewürztraminer, Riesling, Viognier en Torrontes. De Gewürztraminer is de koning van de aromatische witte druiven. Deze wijn heeft typerende aroma's van Turks fruit, rozen en lychees. Hij komt voor in veel wijnproducerende landen, maar de beste komen uit de Elzas. De Riesling met zijn kenmerkende petroleumaroma's, is ook een topper. Hij is alleen niet zo populair meer, voornamelijk door de productie van minder kwalitatieve wijnen zoals de Liebfraumilch. Deze wijnen hebben het stempel van lage kwaliteit en goedkoopte op de Riesling gedrukt. Maar er wordt hard aan gewerkt en het is de moeite waard om deze wijn te proeven. De beste Rieslings komen uit Duitsland, vooral uit de Moesel- en Rheingau-gebieden, en alweer uit de Elzas. Maar er worden toprieslings geproduceerd in vele landen. Australië en de Verenigde Saten produceren zeer goede Rieslings en Chili is ook hard aan het experimenteren met deze druif. Buurland Argentinië heeft z'n eigen topper. De Torrontes is een uniek druivenras met prachtige aroma's van perziken en kruiden. Deze moet u proven! En nu, de Viognier, met zijn thuishaven Condrieu in het noorden van het Rhônedal. Dit is een van de meest exotische druivenrassen wat ons betreft! Het levert complexe wijnen met ongelofelijke aroma's van perziken en bloemen en een fenomenale afdronk. Het zijn wel prijzige wijnen, maar de Condrieu moet u een keer proeven. Uit Californië komen ook steeds betere Viogniers. Er zijn namelijk wijnhuizen in Californië die zich uitsluitend op typische Rhône-druivenrassen richten en zij doen het goed. Chili is ook in aantocht met uitstekende Viogniers.
U zult wel merken dat alle wijnproducerende landen genoemd worden. Het is ook zo dat de wereld van de wijn sinds de jaren 70 enorm is gegroeid en alle landen bewijzen nu dat ze ook wereldwijnen kunnen produceren. Het is geweldig, een wijnavontuur bij u thuis en niet eens voor zoveel geld.
Ons wijnadvies voor deze week, een lange lijst maar heel erg spannend! Voor de rijke en sappige wijnen een kleine 'tour du monde': Frankrijk, Mouton Cadet Grâves Blanc Reserve; Australië, Rosemount Estates Chardonnay; Verenigde Staten, Woodbridge Chardonnay; Chili, Marques de Casa Cocha Chardonnay.
Nu voor de geurige fruitige wijnen. Natuurlijk een flesje Hugel et Fils Gewürztraminer! En dan E. Guigal Condrieu, Hogue Cellars Riesling. De meeste van deze wijnen zijn uitsluitend in onze winkel verkrijgbaar en in verschillende restaurants op het eiland. Het zijn wat prijzige wijnen, maar zeker de moeite waard! Wij nodigen u uit om eens langs te komen in onze winkel. Wij kunnen ook een proefpakket ter plekke samenstellen naar uw persoonlijke wens.
Volgende week rode wijnstijlen, we hopen u snel in onze winkel te mogen verwelkomen!

Amigoe di Curaçao:

‘Enige consolidatie’

In de eerste twee decennia van de twintigste eeuw heerste er eigenlijk alleen maar één glaszuivere duidelijkheid op cactuseiland Curaçao. Het beleid, de facto de absolute macht, lag in handen van de apostolisch vicarius, de bank en de gouverneur, vanaf 1916 aangevuld met de Shell-directeur. Die invloed van oliemaatschappij Shell was in de jaren zeventig in de pers voor de eenvoudige ziel nog merkbaar.

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Tijdens de clubkampioenschappen van Asiento - de Shell-club - won in de finale van de B-klasse herendubbelspel eind jaren zeventig het duo Vaders/ Thio van Shell-directeur R. de Vos en zijn partner Van Doorne met de onthutsende setstanden 6-3, 6-1. Weinig punten dus voor de oliebaronnen. Toch ging de aandacht van de Beurs- en Nieuwsberichten achteraf uitgebreider uit naar de halve finale die De Vos en Van Doorne speelden en uiteraard wonnen. Het was nu eenmaal not done, het kwam niet im Frage om van de directeur van de machtige Shell te willen winnen en enige tijd vreesde ik dan ook voor het behoud van mijn buitengewoon lidmaatschap van deze toentertijd exclusieve club.

Bovenstaande zegt ook veel over de achtergrond van een krant, zijn leiding, de gehanteerde ideologie en de gevolgen hiervan voor het redactionele beleid. Toen de Amigoe 5 januari 1884 voor het eerst verscheen schreef redacteur pastoor Jordanus Onderwater in een vriendelijk begeleidend schrijven: ‘Tot zijn vrienden rekent de Amigoe al zijn lezers. Tussen een schrijver en zijn gestadige lezers ontstaat een verhouding waaraan men moeilijk de naam van vriendschap kan weigeren. Wij althans beschouwen al onze lezers als vrienden die zich van de andere alleen onderscheiden door hun onzichtbaarheid’. Onderwater schreef in dit kader met geen woord over de beweegredenen om een krant te beginnen. Hij sprak ook niet over een specifieke ideologie. Die bleef echter altijd op de dwingende achtergrond zo bleek zelfs nog uit een anomien commentaar - vermoedelijk uit de koker van of in ieder geval op instigatie van gedelegeerd commissaris pater Haime Visker, zeg maar de almachtige toezichthouder van het bisdom toentertijd – ‘Mijn stemrecht reikt even ver als dat van anderen’ - tijdens het negentigjarig bestaan van de Amigoe in 1974:

“Voor ons negentig jaar later zijn onze lezers onze vrienden. De Amigoe-familie bestaat niet alleen uit de mensen die zich dagelijks inspannen om dit ideologisch product te vervaardigen en op de markt te brengen, maar uit iedereen die op de Antillen en daarbuiten de Amigoe leest en bij dit lezen hetzij positief hetzij negatief met ons meevoelt en meedenkt.” Veelzeggend eigenlijk deze uitspraak. Een ideologie waar je voor of tegen kunt zijn, in dit geval zonder enige sanctie wanneer je ‘negatief meevoelt’. Echter, het aanhangen en uitdragen van een ideologie kortwiekt nu eenmaal de vrije meningsuiting. Een ideologie is namelijk iets heel anders dan een visie of een intentieverklaring. Ideologie genereert vaak in deze wereld de meest gruwelijke beperkingen en knechting, visie richt zich op een positieve toekomst.

In 1901 begon de 32-jarige Raymundus Wahlen, na de kortstondige regie, het komen en gaan van talloze redacteuren, aan zijn avontuur om het missieblad tot bloei te brengen. De eigenaar, het Apostolisch Vicariaat, had uiteindelijk ingezien dat wanneer de krant op een hoger peil binnen de gemeenschap wilde functioneren de redactie van die courant evenzeer missie-arbeid verrichtte en daarom moest worden vrijgesteld van andere verplichtingen. Wahlen werd hiermee voor de Amigoe de eerste fulltime redacteur die zich uitsluitend met de krant diende bezig te houden. Deze nieuwe visie betaalde zich al in korte tijd uit.

Wahlen, geen journalist van professie maar oud-professor van het Groot Seminarie Scherpenheuvel, ging voortvarend te werk om de krant meer inhoud en gehalte te geven. Zo wist hij bij het lezerspubliek enige belangstelling op te wekken voor openbare aangelegenheden en werd de baanbrekende pater een vaste gast bij de vergaderingen van de Koloniale Raad waar hij van voorzitter Van der Bossche een stoel kreeg aangeboden naast de ondervoorzitter.

Wahlen versloeg in diezelfde periode ook de vergaderingen van het Algemeen Nederlands Verbond en Onze Vloot. Andere lokale instellingen volgden in de loop der jaren - zij het nogal langzaam – nogal schoorvoetend - in hun uitnodigingen aan de pers, want die waren nog steeds eerder uitzondering dan regel. Door de oprichting van de Beurs- en Nieuwsberichten in 1935 werd verslaggeverij echter gewoon gebruik op Curaçao. En door toedoen van Eduard Elias, die in 1940 het eerste hoofd van de Gouvernementspersdienst werd, is de pers op het eiland bij de overheid een erkende instelling geworden, die zich hierop ook in 1943 organiseerde in de Curaçaose Persvereniging.

Over de eerste fulltime-redacteur van de Amigoe Wahlen, zijn redacteurschap zorgde onmiskenbaar voor een nieuwe impuls voor de krant, voor enige consolidatie, meldt Johan Hartog, de latere hoofdredacteur van de Amigoe in oorlogstijd, de volgende anekdote:

“Pater Wahlens belangstelling voor de Koloniale Raad - geen van de courantiers van voordien had ook maar enige belangstelling hiervoor aan de dag gelegd - vond weerklank in dit college, zodat de leden van de raad bij een voorkomende vacature redacteur Wahlen kandidaat stelden. De enige, die de vergaderingen bijwoonde, buiten de leden, was redacteur Wahlen: hij telde min of meer mee. Met hoofdschudden beduidde de toenmalige Amigoe-man de heren, dat daar niets van komen kon en zo bracht een katholiek geestelijke het in de Curaçaose raad slechts tot een herstemming.”

Eigenlijk een heel curieus bericht over deze ‘spion’ van de katholieke kerk, de manier van politiek bedrijven toentertijd en in vergelijking hetzelfde als de journalist die momenteel een Eilandsraadsvergadering verslaat en bij een plotselinge vacature maar even ter plaatse gevraagd wordt het nieuwe eilandsraadslid te worden.

En hoe was de perceptie in Nederland van de courant? Wahlen nam een abonnement op de knipsels van het Nederlandse persbureau Vaz Dias waaruit bleek, dat de pers in het kille land overzee goede nota nam van Curaçao en van de Amigoe di Curaçao. De Amigoe wekte interesse in Den Haag. In de Eerste en Tweede Kamer werd het weekblad bij tijd en wijle geciteerd tijdens de behandeling van de koloniale begroting.

Een goede krant krijgt altijd de medewerking die hij verdient. Zowel leken als confraters leverden in de tijd van Wahlen en daarna hun bijdragen, ideeëngoed en gedachtespinsels. En dat was ook wel nodig omdat het enige verpozing gaf op een eiland waar het leven maar saai en taai was en van olielucht nog in het geheel niets te merken. Hartog noemt in dit kader de ‘Ditjes en Datjes’ van Jean Paul, pseudoniem van pater J.P. Delgeur en de ‘Geschiedkundige Sprokkelingen’ van pater Ambrosius Euwens, later zelf redacteur van de Amigoe en door het ‘Koloniaal Weekblad’ de beste historicus van Curaçao genoemd. Maar ook was er aandacht voor de Bovenwinden middels ‘Bovenwindse Stemmen’ en voor de zustereilanden Bonaire en Aruba, vanwaar correspondenten af en toe per zeepost een bijdrage aan de krant leverden.

Na het vertrek van Wahlen in 1918 werd de krant geleid door pater Marcolinus Kösters en daarna door bovengenoemde Euwens. Ook Innocentius Verriet was enige tijd redacteur, tot hij in mei 1931 werd benoemd tot apostolisch vicarius. Zijn opvolger pater Maurus Hulsman - hij was enkele jaren redacteur van ‘De Waalbode’, kan worden gezien als de eerste man uit het vak. Ook tijdens zijn verlof in Nederland zat de redacteur niet stil en bracht hij tijd door bij ‘De Maasbode’. Onder zijn leiding ontwikkelde het blad zich vooral in de buitenlandse politiek en vanaf 1935 verscheen de Amigoe twee maal in de week op de woensdag en zaterdag. Het veranderde langzaam aan van een missieblad in een meer algemene krant met behalve lokaal en religieus getint nieuws nu ook buitenlands nieuws, voor zoverre dat gezien bron en verbinding nog actueel was uiteraard. De moeilijke oorlogsjaren naderen inmiddels met rasse schreden.

Bronnen:

Johan Hartog, Journalistiek leven op Curaçao, 1944.

Beurs- en Nieuwsberichten, ‘In boeiend duel werd duo Wetzels/v.d. Loos door De Vos/Van Doorne uitgeschakeld’, maart 1979.

Oprichter van de Amigoe, apostolisch vicarus Petrus Van Ewijk.

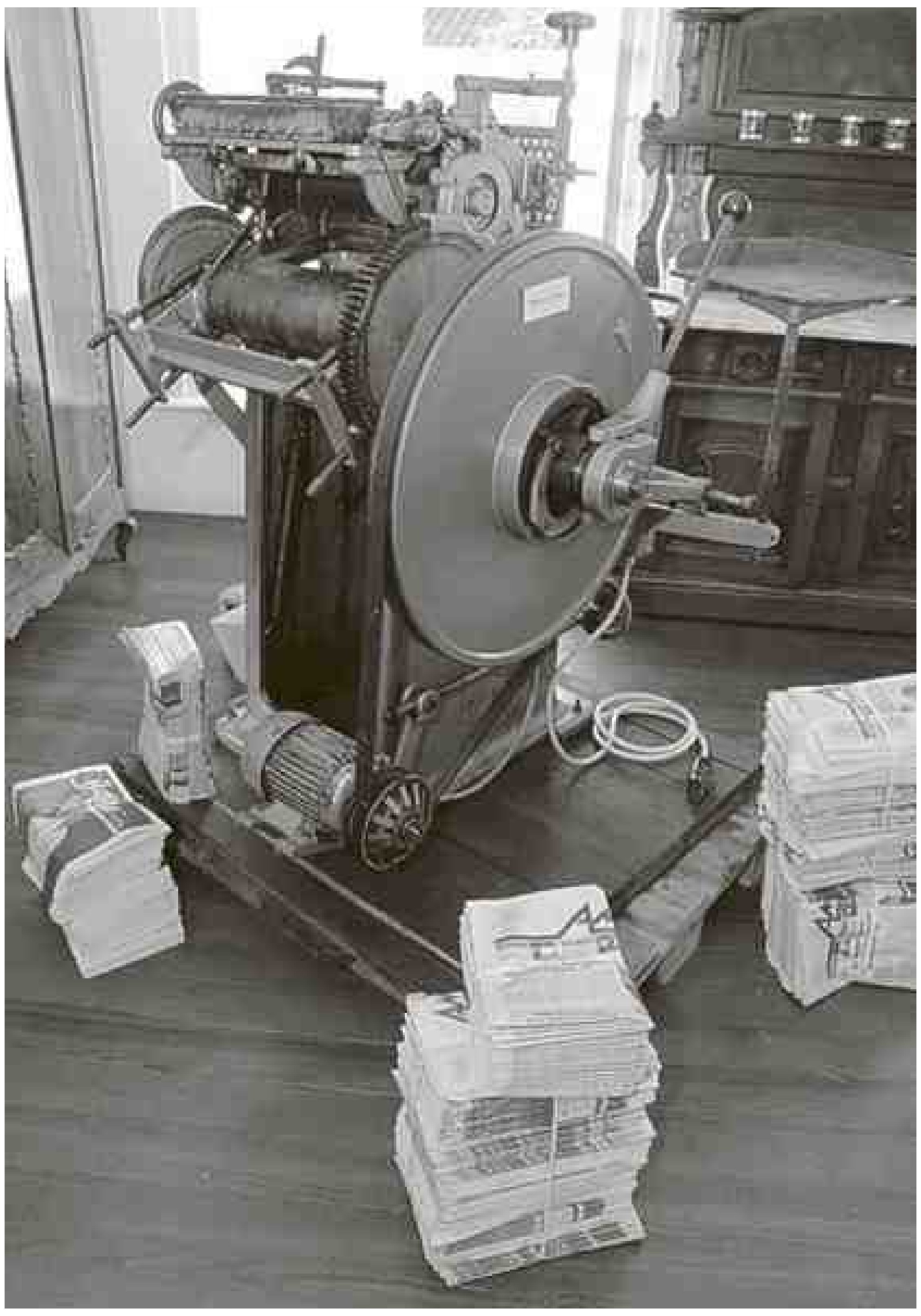

Ouderwetse drukpers.

Raymundus Wahlen

Pater Raymundus Wahlen, geboren op 11 januari 1871, priester gewijd op 10 augustus 1896 en op 31 augustus 1898 aangekomen op Curaçao als professor aan het toen bestaande Groot Seminarie Scherpenheuvel, is zeventien jaar achtereen redacteur van de Amigoe di Curaçao geweest. Toen dit seminarie niet levensvatbaar bleek, kwamen verschillende mensen vrij en kon gedacht worden aan de benoeming van een afzonderlijk redacteur voor de krant. Sommige oud-professoren kregen een pastoorsplaats en het hoofd van het opgeheven seminarie Reginaldus Regouin, die ook een jaar redacteur van de Amigoe is geweest, repatrieerde naar Nederland.

Wahlen was het, volgens Johan Hartog in zijn Journalistiek leven van Curacao, die de journalistiek op het eiland heeft geëmancipeerd.

“Zijn geestige open en levendige beschrijving voor alles wat Curaçao betreft, hebben hem hierbij geholpen. Komt zijn naam ter sprake bij de ontwikkeling van de Amigoe di Curaçao, welks beste redacteur hij tot nu toe (in 1944, red.) veruit geweest is, zijn betekenis voor de Curaçaose journalistiek is groter dan voor de Amigoe di Curaçao alleen (...) omdat hij door de wijze waarop hij de Amigoe di Curaçao vanaf 1901 redigeerde het voor de andere bladen noodzakelijk maakte, of zich te verbeteren of ten onder te gaan.”

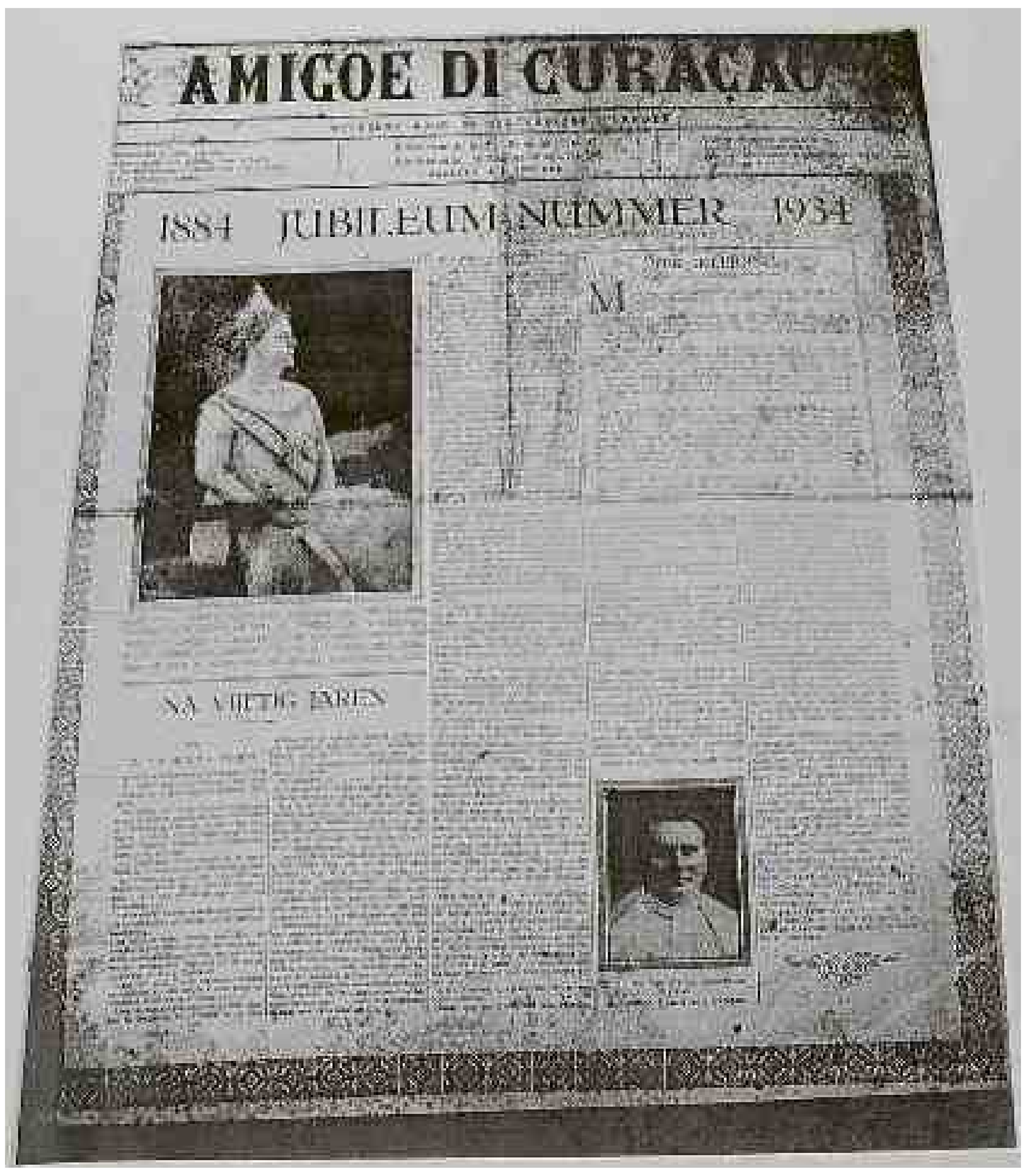
AMIGOE DI CURAÇAO

1884 JUBILEUM NUMMER 1934

NA VIJFTIG JAREN

ANALYSE

Olieramp, Haïti en Afghanistan

De grote Amerikaanse tv-netwerken hebben vorig jaar ongeveer 10 procent van alle zendtijd in hun avondjournaals besteed aan de olieramp in de Golf van Mexico. Ook de aardbeving in Haïti en de oorlog in Afghanistan waren grote onderwerpen.

De avondjournaals van ABC, NBC en CBS hebben samen gemiddeld 22 miljoen kijkers en zijn daarmee de meest bekeken nieuwsprogramma's in de VS. Elk jaar publiceren onderzoekers een analyse van de journaals in het bekende Tyndall Rapport.

Chileense mijnwerkers

In de top-twintig van gebeurtenissen die het meeste aandacht kregen, komen volgens het rapport verder maar twee buitenlandse onderwerpen voor: de redding van de 33 Chileense mijnwerkers die twee maanden onder de grond vastzaten, en de oorlog in Irak.

Belangrijke binnenlandse onderwerpen waren de parlementsverkiezingen van 2010, de discussies over de hervorming van de gezondheidszorg, de barre winter, de werkloosheid, de problemen met het gaspedaal van Toyota's en de bompakketten uit Jemen.

Minder terrorisme

Met uitzondering van dat laatste onderwerp kwamen Al Qaeda en andere terroristische groeperingen weinig voor in de Amerikaanse tv-journaals - een opvallende verschuiving in vergelijking met de voorbije jaren.

"Voor het eerst sinds 2001 stonden de islamitische wereld en de 'as van het kwaad' - Irak, Iran, Noord-Korea en zelfs Afghanistan en Pakistan - niet in het brandpunt van de buitenlandse verslaggeving", zegt Andrew Tyndall, de samensteller van het rapport. "Dat toont aan dat de bekommernissen uit het tijdperk van George W. Bush stilaan minder belang krijgen."
Van de 15.000 minuten die de avondjournaals van de drie zenders in 2010 in beslag namen, gingen 3859 minuten naar buitenlands nieuws of Amerikaanse buitenlandpolitiek. Dat is honderd minuten meer dan in 2009, maar ongeveer een kwart minder dan de records in het begin van de jaren negentig - met het einde van de Koude Oorlog - of in de twee jaren die volgden op de aanslag van 11 september 2001.

Prins William

Tyndall is vooral ontgoocheld over de minimale aandacht voor twee andere buitenlandse nieuwsverhalen van 2010: het toenemende geweld in Noord-Mexico en de overstromingen in Pakistan. Ook aan de klimaatverandering en de groeiende macht van China besteedden de tv-journaals nauwelijks zendtijd. Dat laatste onderwerp was goed voor 94 minuten, iets meer dan de aankondiging van de trouwplannen van de Britse prins William.

Volgens een enquête van het Pew Research Center for the People & the Press zijn de tv-journaals voor tweederde van de Amerikanen de belangrijkste bron van informatie over nieuwsfeiten. Het internet wordt nu meer geraadpleegd dan de kranten en blijft snel in belang toenemen.

Spotlight op dieren

'De geboorte' (2)

Meestal zal een geboorte normaal verlopen. Dat geldt voor de meeste dieren en in de meeste gevallen. Helaas gaat het niet altijd goed en kan het handig zijn om te weten wanneer er sprake is van een complicatie.

Tekst: Margot Hack Foto: Archief

In een aantal gevallen kan je vantevoren weten dat de kans op complicaties groter is. Dit is onder meer het geval bij bepaalde rassen. De rassen met brede koppen (Engelse bulldog of Perzische kat) hebben vaker geboorteproblemen dan rassen met smalle koppen.

Wanneer het vrouwtje een stuk kleiner is dan het mannetje (teckel teef met herder reu), zal ook de geboorte meer problemen geven dan wanneer de dieren dezelfde grootte hebben. Als laatste is ook het eerste nestje vaak spannender dan de nesten erna. Niet alle jonge moeders weten de eerste keer instinctief wat ze moeten doen.

In normale gevallen kan het persen erg lang duren en voor de eerste pup kan dit al snel uren in beslag nemen. Wanneer het geboorteblaasje of de pup zelf zichtbaar wordt, mag het echter nog maar maximaal een uur duren voordat het dier eruit is. De volgende pups moeten, als er vaak en krachtig geperst wordt, in een half uur geboren worden. Het kan wel gebeuren dat de moeder op een gegeven moment niet perst en een 'pauze' neemt. Ze zal bijvoorbeeld de pup(s) likken en even bijkomen. Als dit het geval is, mag het langer duren voordat er weer een pup komt. De pauze mag twee tot drie uur duren. De teef kan in deze periode zelfs in slaap vallen waardoor het nog langer kan duren. Wanneer de teef wel hard aan het persen is en de pup zichtbaar is, maar er niet uitkomt, kunt u proberen om haar voorzichtig wat te helpen.

In de volgende gevallen is het noodzakelijk om professionele hulp in te roepen:

- In alle bovenstaande gevallen waarin de maximumtijd wordt overschreden
- Als de teef al een uur of twee zwak perst, maar er wordt niets zichtbaar
- Als er nog pups in de baarmoeder zijn en er is al ruim twee uur niet meer geperst
- Als de teef ziek lijkt (beetje braken en diarree rond de geboorte zijn vaak 'normaal')
- Stinkende of raar gekleurde uitvloeiing uit de vulva
- Verlies van veel bloed via de vulva
- Onzekerheid over het geboorteverloop of de gezondheid van de teef en/of pups

Zoals eerder gezegd verlopen de meeste geboortes gelukkig normaal. Het belangrijkste voor de eigenaar is rustig te blijven, want deze rust zal aangevoeld worden door de teef en de bevalling vergemakkelijken.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Animal Rights Aruba
We save, We care, We educate!
E-mail: ara@setarnet.aw
Website: www.Animalrightsaruba.org
Tel: 5887709/5945393
Voor donaties: via Paypall zie website

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Eivormig; 5. groente; 8. niemendal; 12. bolstaande plooi; 13. zeer hoog tempo; 16. mollengang; 17. persoonlijk vnw.; 18. houtskool; 19. plaats in Rusland; 21. vader; 22. rijstbrandewijn; 24. biljartterm; 26. Arabische titel; 28. koeienmaag; 30. korenafval; 31. projectieplaatje; 32. legio; 35. geluid van duiven; 37. muzieknoot; 38. pilaarbeeld; 39. voorzetsel; 40. vleesgerecht; 42. lelijk dier; 45. plaats in de Ardennen; 46. wondvocht; 48. deel van het skelet; 49. dokter; 51. harssoort; 53. Mexicaanse maispannenkoek; 55. bazige vrouw; 56. tijdruimte; 58. gebarenspeler; 60. Chinese afstandsmaat; 61. vruchtengelei; 63. triller (muz.); 65. aanwijzend vnw.; 66. dopheide; 67. verbindingsstuk; 68. duplicaat.

VERTICAAL: 1. Inzet van een muziekstuk; 2. kost voor dieren; 3. klaar; 4. plaksel; 5. lus; 6. Frans lidwoord; 7. vormloos; 8. Noach; 9. bijwoord; 10. indianentent; 11. wezenloos kijken; 14. deel van het oor; 15. voor; 18. emmer; 20. rivier in België; 23. vanzelfsprekend; 25. viltzeil; 27. soort xylofoon; 29. happen; 31. bloedgever; 33. eenheid van lichtgevoeligheid; 34. hok op vissersboot waar vis op ijs gelegd wordt; 35. vaatwerk; 36. een zekere; 40. krammetje; 41. softdrug; 43. cultusgebruik; 44. uit dierenhuiden leer bereiden; 46. sieraad; 47. Grieks eiland; 50. merkwaardig; 51. mannetjesbij; 52. huivering; 54. muze van het heldendicht; 57. atmosfeer absoluut; 59. drinkgerei; 62. muzieknoot; 64. familielid; 65. muzieknoot.

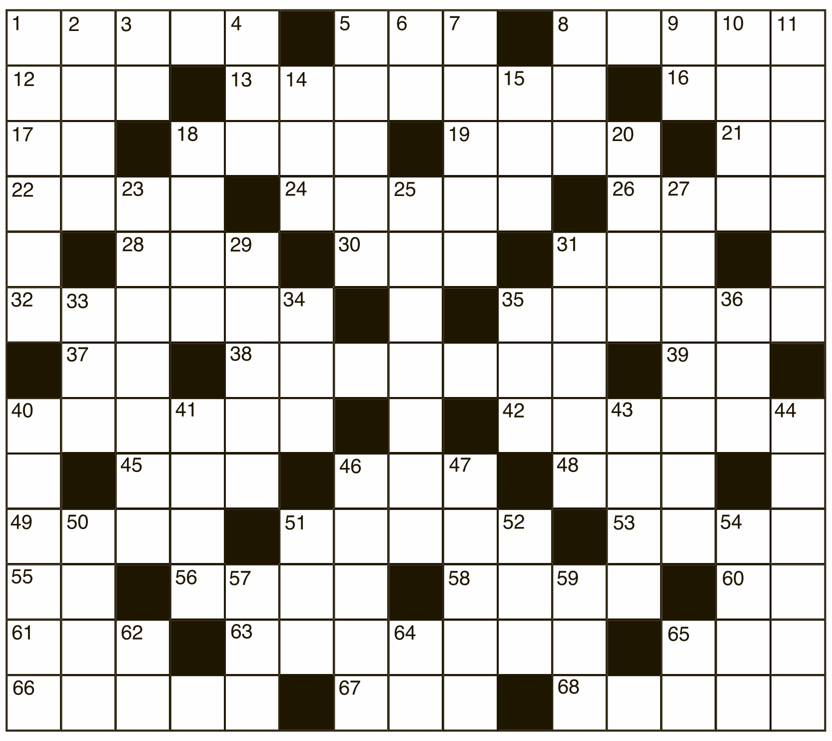

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Geen winnaar
Aruba

J. Steenbaar
Kaya Janthiel 19
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

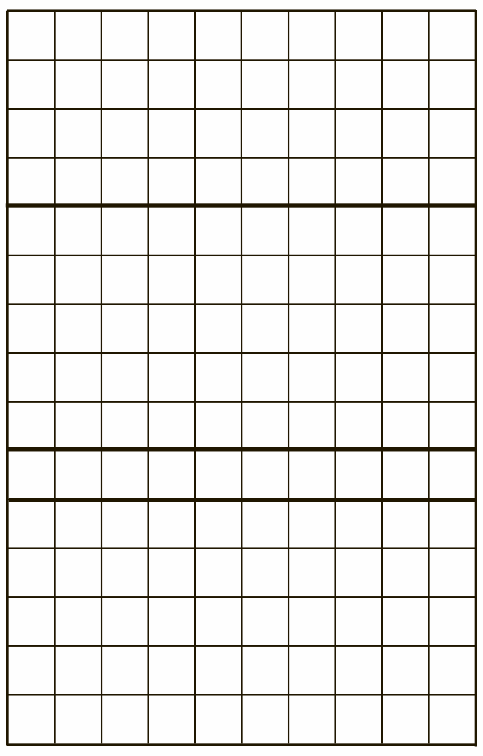

1. Ontkenning - cijfer - mixen;
2. schaakstuk - muziekinstrument - soort baret;
3. verschoten - gebak - mededinger;
4. bewijsstuk - zeeschildpad - scherpe inkerving;
5. land in Azië - dwingeland - hoofdstad van Albanië;
6. vleesgerecht - ontvangkamer - kleurstift;
7. vis - binnenste van een sigaar - krediet;
8. teug - reuzenbeeld - sjalot;
9. voorwerp - vrouwelijke godheid - kleur;
10. draaikolk - naaldboom - gehucht.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

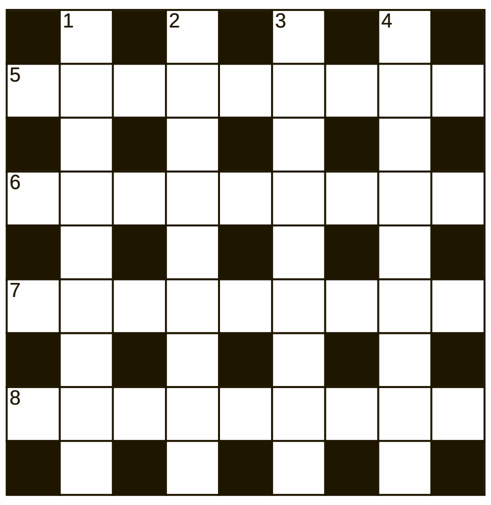

HORIZONTAAL:
5. Taai sportartikel (4);
   Maakt het verleden aantoonbaar (8);
6. Uitkijken bij het dobbelen! (4);
   Zo royaal is een gigant die zich schaamt (8);
7. De gang van een bergbeklimmer (8);
   Geen moederschip bij overspel (4);
8. Fantastisch, toch is het niet verstandig! (5);
   Hij geeft vooraan de richting aan (7).

VERTICAAL:
1. Deugniet om aan de grote klok te hangen (6);
   Staat met weinig ruimte voor een dier (8);
2. De basis van een argument (5);
   Duurt de Tour de France zolang? (8);
3. Ontroerd door de aanpak (8);
   Schrijf eens over je lichaam! (4);
4. Reeks schilderijen in de hippische sport (7);
   Deels een stoot (4).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

L	R	E	L	L	E	P	O	R	P	N	K	S
O	D	N	E	T	I	U	T	S	E	IJ	E	S
E	H	T	S	O	O	R	T	D	R	L	A	O
F	S	E	E	M	E	T	R	L	I	G	I	T
L	I	E	G	A	P	A	A	A	S	R	D	N
A	N	X	N	A	A	T	A	A	A	I	H	A
Z	A	R	A	I	Z	N	R	N	E	R	C	S
E	P	O	O	M	H	E	E	H	R	E	S	S
N	D	T	S	P	O	C	G	E	O	P	I	I
I	A	S	S	M	S	I	A	R	P	O	T	R
L	A	E	A	M	R	G	E	M	E	K	P	O
O	R	N	L	E	N	D	K	N	L	P	O	L
N	B	I	V	I	A	N	I	N	G	I	P	F
A	F	I	L	K	A	L	E	E	B	A	R	O
L	U	A	S	T	IJ	R	E	T	IJ	L	S	D
H	T	E	S	T	E	I	R	O	E	T	E	M

Aarden
Abeel
Braadpan
Drilmachines
Erop
Eskader
Filmscenario
Florissant
Huiverigheid
Koper
Lanolinezalf
Lasso
Loef
Maxi
Meteoriet
Moerasgas
Naailes
Nestor
Oppergezag
Optisch
Propeller
Slijterij
Stank
Stuitend
Taling
Talrijk
Temee
Troost

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

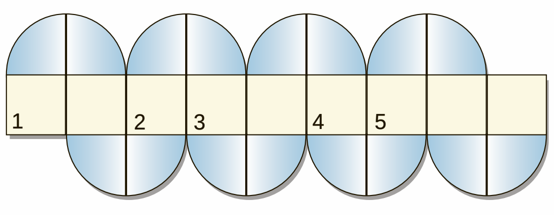

1. Bijbelboek; 2. pas; 3. overtuigd aanhanger; 4. edelgas; 5. de maat controleren.

© Puzzelland/110115

SUDOKU

6	9		4					5
3				6		4	8	7
				2	1	6		
	8	6		1				
	1	2			7		9	8
			5			7		
		3						1
		7	2	5				
	4			3		5		

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

9	1	3	2	8	5	6	7	4
4	5	7	6	3	1	9	8	2
6	8	2	7	4	9	5	3	1
8	6	4	9	5	3	1	2	7
3	2	5	4	1	7	8	6	9
7	9	1	8	6	2	3	4	5
5	7	9	3	2	8	4	1	6
2	4	8	1	9	6	7	5	3
1	3	6	5	7	4	2	9	8

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Act; 4. batsman; 10. blo; 13. tres; 15. fakir; 16. lion; 17. ruine; 19. ran; 20. noest; 21. latijn; 23. idool; 25. uk; 27. aas; 29. oud; 30. fa; 31. mank; 33. scoop; 34. shag; 36. re; 37. ga; 38. hij; 39. ur; 40. soes; 42. llano; 43. stag; 45. as; 46. leo; 48. een; 50. on; 51. siena; 53. adrem; 55. akker; 57. lot; 59. groom; 61. muur; 62. uboot; 64. toko; 65. ira; 66. dweilen; 67. ren. VERTICAAL: 1. Atrium; 2. cru; 3. teil; 5. af; 6. tarn; 7. ska; 8. mini; 9. ar; 10. biel; 11. los; 12. ontzag; 14. snaak; 16. loods; 18. eta; 20. nou; 22. ijssalon; 24. dophoed; 26. karos; 28. donau; 30. farao; 32. nee; 35. hut; 40. salami; 41. slier; 43. snert; 44. gnomon; 47. eer; 49. erg; 51. skua; 52. albe; 53. atol; 54. moor; 56. kur; 58. ooi; 60. oke; 62. uw; 63. te. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Labeleven; 6. singeland; 7. invretent; 8. zegesnuif. Verticaal: 1. Patiencel; 2. leggereed; 3. verlatent; 4. pennenfin. Anagram: omen-molen-Lemoen; roep-opera-Europa; nest-steun-Unster; teak-karet-Karpet; roek-korea-Orakel; step-piste-Pastei; geel-engel-Lengte; asla-blaas-Albast; enig-inleg-Single; leep-pleet-Tempel. Gevraagd woord: LEUKOPLAST. Woordzoeker: Voornaam
Puzzelslang: 1. Beraden; 2. naad; 3. drietal; 4. leto; 5. octopus. Het sleutelwoord was: BANDELOOS.

‘Regionale dis’

Tekst: Hans Vaders
Foto’s: Archief

Een merkwaardig land die Federale Democratische Republiek Nepal, een Aziatisch land zonder binnenzee omringd door andere vele malen grotere Aziatische landen. Een arm, exotisch land met diverse klimaten van eeuwige sneeuw op de adembenemende toppen van het dak van de wereld tot diverse warme microklimaten in de immens diepe dalen. Een land waar het kastensysteem nog steeds niet is vermolmd.

Dit uit zich in de diverse keukens die gebaseerd zijn op de verschillende bevolkingscomponenten waarmee het land rijk is bedeeld - denk bijvoorbeeld nooit dat het woord Sherpa, zoals Sherpa Tensing, bekend van de eerste geslaagde Mount Everest-beklimming, het equivalent is van ‘gids in het hooggebergte’, nee dat is iemand van de stam die daar al sinds mensenheugenis tussen sneeuw en ijs vertoeft en groot is gebracht met gurt, een gekruide pannenkoek van geprakte aardappelen, rijst en kruiden gegeten met harde kaas.

Diverse keukens dus in Nepal waarbij ethniciteit, de vruchtbaarheid van de bodem en het verrassend wisselende klimaat een uitermate grote rol spelen. Variëteit in zekere mate dus in de menukeuze zouden we kunnen denken, maar dit valt nogal tegen.

May en ik doen het in hoofdstad Kathmandu voorlopig maar rustig aan, nog niet geheel bekomen van de geaccidenteerde vliegreis over de hoogste toppen ter wereld met uitzicht op grimmige dalen waar turbulentie koning kraait. Het wordt dus maar dal-bhat-tarkari, je zou dit een nationaal gerecht kunnen noemen dat door het hele land, vaak tweemaal per dag, wordt opgediend. Dal is een maaltijdsoep gemaakt van linzen onder toevoeging van vele specerijen.

Deze soep, de dal, wordt geserveerd over de bath, gewoonlijk gekookte rijst, samen met tarkari, groenten met hete kerrie. Hierbij worden dan voor de liefhebber schoteltjes aangeboden met bijvoorbeeld een kleine portie extreem hete chutney of achaar, waarbij

uit de beschikbare ingrediënten wel zo’n duizend varianten te bereiden zijn. Dit festijn wordt nog afgerond met in kleine partjes gesneden citroen en verse chilipepers. Daar hoort wel een thon aka chhyang, een gekoeld gefermenteerd rijstbiertje bij dunkt me. Gelukkig is restaurant Kumari Chhen voorzien van tafels en stoelen en messen, lepels en vorken. Gewoonlijk eet de Nepalees met zijn ‘reine’ hand. Dat is de rechterhand nietwaar, linkshandigen onder ons!
Ik zal u bijvoorbeeld niet vermoeien met de Newari-keuken, waar Newari het vlees van de smakelijke waterbuffel consumeren, maar de hindoes onder de inwoners consumptie schuwen omdat het beest te veel op een koe lijkt. Of van de Khas-keuken waar hindoes uit de hoogste kaste vasthouden aan het dagelijks consumeren van de dal met als regelrechte uitspatting wat geitenvlees en vis. En zo er zijn er nog wel vijf andere keukens op te sommen met hun typische specialiteiten afhankelijk van regio en religie van de bevolking.

Was Argentinië er uitsluitend voor de carnivoor, Nepal toont zich een paradijs voor de vegetariër en ook voor de veganist, waarbij zelfs geen eieren worden gegeten. Van origine waren zowel de boeddhisten als de hindoes uit religieuze motieven strikte vegetariërs. Alleen vis behoorde al wat langer tot het menu. En wanneer er in Nepal wel vlees in rijst of curry’s wordt verwerkt betreft dit minimale hoeveelheden. Dat wordt dus fruit eten geblazen en dit is er in dit bijzondere land in alle soorten en maten. En die mango’s en watermeloen natuurlijk genuttigd met een heerlijk kopje chai, thee gekookt met melk, suiker, specerijen en een klontje yakboter. Op die manier kom je de winter wel door.

KOOK MEE MET MAY

Roergebakken garnalen

1 pond garnalen, gepeld en darmkanaal verwijderd
5 tenen knoflook, gepeld en in stukjes gesneden
2½ cm verse gember in reepjes gesneden
1 à 2 verse promèntè (naar smaak), zaadjes verwijderd, klein gesneden
½ theelepel kurkuma
1 eetlepel honing
1 theelepel limoensap
2 eetlepels gewone olijfolie
1 cup diepvries doperwten, ontdooid
1 cup lente-uien, in stukjes gesneden
1 cup rode paprika, zaden en zaadlijsten verwijderd, in repen gesneden
Zout en vers gemalen zwarte peper

In een keukenmachine van de knoflook, de gember, de promèntè, de kurkuma, de honing en het limoensap een pasta maken.
Een wok verhitten, de olie toevoegen en de kruidenpasta een paar minuten bakken tot de olie zich scheidt van de kruiden. De garnalen nu toevoegen en op een hoog vuur aan alle kanten bruin bakken, vuur temperen tot middelmatig en de doperwten, de lente-uien en de rode paprika toevoegen. Nog een paar minuten roerbakken. Niet te lang anders worden de garnalen taai! Afmaken met zout en peper en eventueel met meer hete peper.
Met basmati-rijst en roti serveren.
Voor 3 à 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Hogue Cellars Genesis Riesling

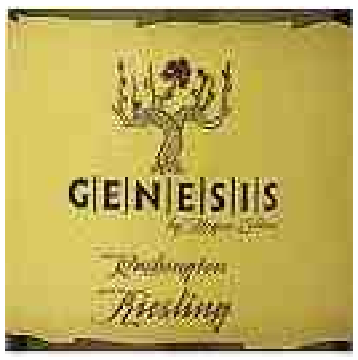

Druifsoort: Riesling
Streek: Columbia Valley, Washington State, VS
Kleur: Goudgeel
Geur: Mineralen, abrikozen, perzik en citroen
Smaak: Frisse zuren met de smaak van abrikoos, manderijn en mineralen

Hogue Cellars is een van de grootste producenten van Washington State in de Verenigde Staten. Zij produceren een groot aantal verschillende wijnen. De Washington State is bekend geworden omdat zij vergeleken met Californië nog voor een redelijke prijs wijn kunnen produceren.

De Hogue Genesis Riesling is een prachtige wijn! Typische Riesling met vleugjes van petroleum die langzaam wegtrekken om de fruitaroma’s wat meer ruimte te geven. Hij heeft een zoetig tintje dat uitstekend zal werken met de hitte in het gerecht van de week. Dit is een typische combinatie, halfzoete Rieslings gaan uitstekend bij oosterse gerechten, vooral die met een beetje hitte. Een prachtige combinatie voor deze week.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro.

DIEREN BESCHERMING curaçao

Dorst!

Dit is natuurlijk wel wat overdreven... maar elke dag een verse bak water is een “must”!

WSPA

CARIB publishing

Nu beschikbaar:

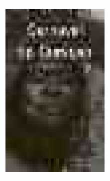

Carnaval op Curacao
Dit mooie fotoboek neemt de lezer mee in de beleving van het grootste Curaçaose volksfeest van het jaar. Schitterend in beeld gebracht door Bea Moedt, met verhalen en interviews door Elodie Heloise.

Einstein en de kunst van Coaching:
In dit boek staat coaching van individuele professionals centraal. Prikkelende verhalen en herkenbare praktijkvoorbeelden dagen de lezer uit en zetten aan tot nadenken over het fenomeen coaching.

ADDavid
ADDavid is een voorlichtingsverhaal voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Voor kinderen met en zonder de diagnose maakt het duidelijk wat ADD is. Op de cd achter in het boek wordt het verhaal voorgelezen en is het ADD-lied te beluisteren.

Verkrijgbaar bij de boekhandel
of via www.Caribpublishing.com

Asosiashon pa Autismo Curaçao

www.autisme-curacao.net

zaterdag 10:00 – 12:00

Cybelstraat 1
Tel. 4617379
info@autisme-curacao.net

Ovaltine Shiver

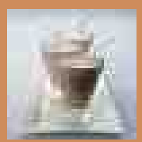

Ingredients
1 cup **Ovaltine**
2 cups low fat milk
2 scoops low fat chocolate frozen yoghurt
Ice (optional)

Method
Mix in blender until smooth and frothy.

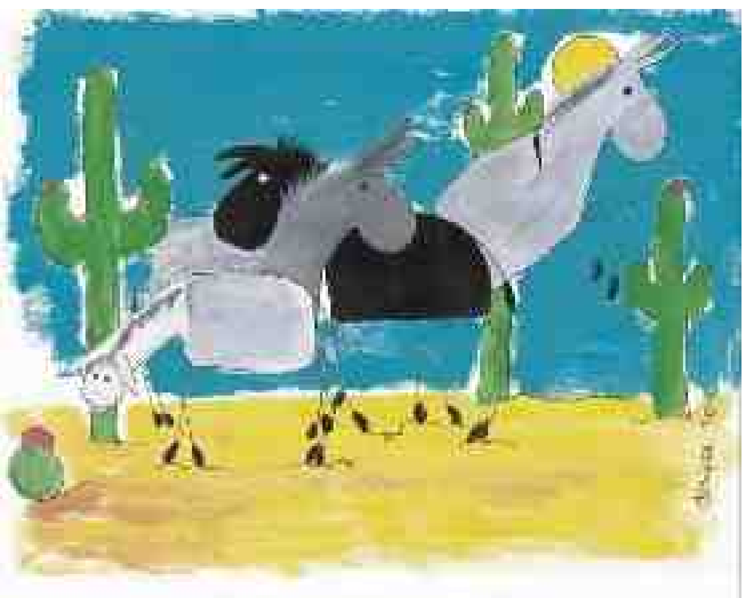

Donkey Sanctuary Aruba
Sta Lucia 4a
Open Maandag - Vrijdag 09.00 – 16.00 uur
(Nu de hele dag open)
Zaterdag – Zondag 10.00 – 15.00 uur
Info: 5841063 – 5932933 (also emergency) - 5698232

Bar Restaurant & Marina
De Kleine Wereld

Heerlijk romantisch dineren op of aan het water!

Elke dag geopend van 12.00 tot 24.00 uur.
De keuken sluit wel om 22.30 uur.

Kom en geniet van onze grote keuze wijnen, gerechten, hapjes en Belgische bieren.

Ophaalservice
Gasten van de resorts Chogogo, Papagayo, Livingstone en Morena kunnen gebruik maken van onze gratis ophaalservice.

Steengrillen
Elke dag kunt u steengrillen aan een van onze 7 grilltafels met heerlijke vis, vlees, groenten en diverse sauzen. Een echte aanrader!

Website
Wilt u meer weten/zien van de Kleine Wereld? Kijk dan op onze website www.dekleinewereld.an

Voor informatie, reservering en ophaalservice belt u

7475555 of 5233119

De Kleine Wereld, Caracasbaaiweg 407 N

ÑAPA Business
15 januari 2011

Jubilerend Vreugdenhil:
'Altijd blijven vernieuwen'

Sinds 1931 is de naam Vreugdenhil een begrip op het eiland. Frank Vreugdenhil opende namelijk exact 80 jaar geleden zijn eerste winkel. In 1955 opende Vreugdenhil een tweede pand aan de De Ruyterkade, dat was de eerste supermarkt die het eiland telde. Hoe het in zo'n 'zelfbediening' allemaal in zijn werk ging, was dan onder de Curaçaoënaars ook totaal onbekend. Zoon Karel Vreugdenhil zit nu al flink wat jaren in de 'business'. Hij is er naar eigen zeggen 'ingerold'.

Tekst: Ineke de Haan Foto's: Ken Wong

Karel Vreugdenhil.

Frank Vreugdenhil was kapitein op een stoomboot van de KNSM (Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij). "Mijn vader voer eerst mee op zo'n stoomboot naar Curaçao. Toen er op een gegeven moment loodsen op de westwerf moesten worden gebouwd, werd mijn vader walkapitein. Hij werkte zo'n twee à drie jaar aan wal en ontmoette daar mijn moeder. Toen hij na deze jaren weer terug moest naar zee, zag hij dat niet zo zitten. Hij wilde niet meer zo lang van huis", vertelt zoon Karel Vreugdenhil. Maar als Frank Vreugdenhil zou stoppen met het werk wat hij deed, moest hij wel iets anders vinden. "Mijn vader was een dynamische man. Hij was altijd bezig, bedacht altijd van alles. Ik heb me wel eens afgevraagd hoe hij het met al die bedrijfjes wist te redden."

Vreugdenhil stopte als kapitein bij de KNSM en begon voor zichzelf. Hij begon met het bevoorraden van schepen. Hij bracht alle levensmiddelen aan boord, ook dingen die niet gekoeld hoefden te worden omdat het allemaal gezouten was.
Behalve met die bevoorrading, begon hij ook met het leveren van drinkwater aan deze grote schepen. "Hij voer met een lichter, waar 100 ton aan water in kon, naar deze grote zeeschepen. Via slangen kwam dan het water in de grote watertanks van het schip. Zo'n schip nam dan 100 ton, soms zelfs 200 ton water mee. Het water kocht mijn vader dan bij de waterfabriek op het Rif. Die bestaat nu niet meer."
Omdat Vreugdenhil voor het bevoorraden van de schepen producten inkocht, begon hij met een klein bedrijf aan de De Ruijterkade. Het winkeltje verkocht uitsluitend levensmiddelen. De mensen konden er hun eerste levensbehoeften kopen. Vlees wat houdbaar was, niet in blik, want dat bestond nog niet. Het was gezouten, dus het kon een poosje buiten liggen.

Maar het begon weer te 'kriebelen' bij Vreugdenhil. En in 1955 kon Vreugdenhil spreken van de eerste supermarkt van het eiland. "Mijn vader was een moderne man. Hij zag zulke winkels in landen als Amerika en besloot er zelf een te beginnen. Tijdens de opening was ik ongeveer elf jaar en het was een vreemde gewaarwording. Mensen stonden buiten bij de deuropening te kijken en durfden bijna niet naar binnen te komen, ze hadden een soort van drempelvrees." Karel Vreugdenhil lacht. "En toen wij ze vroegen naar binnen te gaan om een kijkje te nemen, zeiden ze: "Wij kunnen niets kopen! U bent het belangrijkste vergeten!" Zij bedoelden de toonbank. Vroeger wezen mensen aan wat ze wilden en dan pakte de winkelier het voor ze in. Maar nu was het heel anders. De mensen konden een mandje of een karretje pakken en zelf hun spullen in het mandje leggen om later alles in één keer te betalen. Maar dat waren zij niet gewend en ze vonden het maar een vreemd idee. Het was ze natuurlijk ook niet kwalijk te nemen, aangezien ze er nog nooit eerder mee te maken hadden gehad."

> "De hele winkel is met de grond gelijk gemaakt. Er was helemaal niets meer van over. Dat zijn dingen die je altijd bij zullen blijven. Ik zie het nog als de dag van gister gebeuren."

Toen het allemaal goed liep opende Vreugdenhil in 1965 een tweede supermarkt aan de Tweede Anshinghstraat en in 1968 een derde op Marie Pompoen. "Die tweede winkel, aan de Tweede Ansinghstraat, was een prachtige winkel. We hadden een bioscoop gekocht en hier een supermarkt in gebouwd. Deze zaak was een uitkomst, want de mensen konden aan de De Ruijterkade hun auto niet parkeren en hierdoor konden we merken dat de omzet afnam. Mensen wilden ergens hun auto neer kunnen zetten. Daar hadden we bij de Tweede Ansinghstraat voldoende ruimte voor. De winkel was prachtig. Maar toen kwam de 30e mei 1969. Tijdens de opstand op 30 mei hebben ze de fik erin gezet. De hele winkel is met de grond gelijk gemaakt. Er was helemaal niets meer van over. Dat zijn dingen die je altijd bij zullen blijven. Ik zie het nog als de dag van gister gebeuren. Er was helemaal niets meer aan te doen. We hebben er daarna een nieuw pand op laten bouwen, maar het is nooit meer gebruikt als een supermarkt. In het nieuwe gebouw hebben we kantoren ingericht en die hebben we verhuurd. Heel erg jammer, vreselijk zelfs!"

Om de winkel aan de Tweede Ansinghstraat te compenseren opende Vreugdenhil nieuwe supermarkten in het Colon Winkelcentrum. "De uitbreidingen waren fors en de winkels werden steeds drukker. Mijn vaders formule slaagde. Met drie supermarkten is het een flinke klus om ze op tijd te bevoorraden. Toen het magazijn in Scharloo te klein werd, heb ik besloten om in 1969 een groot magazijn te bouwen. En mijn oog viel op dit plekje, waar nu de huidige winkel staat. Het was een mondi, een grote bende. En ik hoor mijn vader nog zeggen: 'Jongen, wat doe je nou? Waarom zet je het in dit gebied'?" Karel Vreugdenhil glimlacht.
"Ik heb dit pand hier neergezet om als magazijn te dienen waarin containers makkelijk konden worden opgeslagen. Mijn vader was namelijk niet alleen de eerste die op Curaçao een supermarkt begon, hij was ook een van de eersten op Curaçao die zijn eigen producten importeerde. Daarom hadden wij een grote opslagplaats nodig. Dan werden alle producten daar afgeleverd en opgeslagen. Met grote vrachtwagens werden dan al deze levensmiddelen naar hun verkoopadres gebracht. Naast het magazijn is in 1978 een 'cash and carry' gebouwd. In 1992 is de cash and carry verbouwd tot één grote supermarkt en alle kleine winkeltjes zijn verkocht. In die tijd hebben we het magazijn ook verder uitgebreid. Dat is één grote supermarkt geworden, met het magazijn ernaast. Zodat we niet steeds meer met vrachtwagens heen en weer hoeven te rijden. Dat scheelt veel tijd en brandstof. De laatste uitbreiding was in 2002. In dat jaar is de supermarkt uitgebreid, gemoderniseerd en volledig geautomatiseerd volgens de moderne maatstaven."

'Pa servicio y calidad' hangt er levensgroot boven de kassa's.

De levensmiddelenwinkel aan de De Ruyterkade. Tweede van links Frank Vreugdenhil. Rechts naast hem zoon Karel, destijds elf jaar oud.

Frank Vreugdenhil heeft zich meer dan vijftig jaar beziggehouden met het alsmaar groeiende bedrijf. Zijn zoon Karel Vreugdenhil zit nu in zijn 49e jaar van 'leiderschap', in september 2011 wordt dat 50 jaar. "Het is niet alleen werken. Deze zaak is door de jaren heen mijn hobby geworden. Je doet het met plezier, want je ziet de veranderingen. Je doet je best en je ervaart het succes."
Op zestienjarige leeftijd vertrok Vreugdenhil naar Nederland. Daar kwam hij in een internaat terecht. Na de mulo behaalde hij het diploma van de middelbare handelsschool in Amsterdam. "Ik ging toen op vakantie naar Curaçao, maar ben niet meer teruggegaan. Mijn broer, die de supermarkt zou overnemen, was ziek en mijn vader was op leeftijd. Dus heb ik het overgenomen. Maar ik moest ook 'onder aan de ladder' beginnen. Ik moest, net als ieder ander ook naar de brievenbus om iets op de bus te gooien en ik moest ook wel eens iets schoonmaken. Trouwens, dat doe ik nu nog steeds. Als er iets valt en er is toevallig geen schoonmaker in de buurt, dan pak ik zelf de dweil en maak ik het schoon. Want we moeten het niet hebben dat de klanten uitglijden en onderuit gaan. Dat is een beetje de 'aard van het beestje' misschien, want anderen zouden zeggen: 'Dat is niet mijn taak'!"

"Om de winkel 'up-to-date' te houden, bezoeken we vaak een beurs in het buitenland, vooral in Amerika. Daar kom je de nieuwste technieken tegen die de supermarkt beter en moderner kunnen maken. We hebben nu bijvoorbeeld dat de kassa's direct in verbinding staan met onze computers op het kantoor. En de weegschalen zijn sinds kort ook aangesloten op de computer. De apparatuur wordt er niet alleen beter op, maar ook mooier. De modellen veranderen, er zijn verschillende soorten designs te verkrijgen, bijvoorbeeld een Italiaanse koeling. Zo blijf je constant vernieuwen, want als je de zaak niet vernieuwt, dan ga je erop achteruit, en dat zou zonde zijn. Ik denk dat dat ook wel het succes van de Vreugdenhil supermarkt is. Dat we niet 'stil blijven staan', maar altijd vooruit gaan. We blijven vernieuwen. Niet alleen onze motoren en apparaten, maar ook ons assortiment. We proberen nieuwe producten uit, kopen ze in kleine getale in en zien hoe het loopt. Dat is ontzettend leuk om in de gaten te houden."

Een ander kenmerk van Vreugdenhil is het uitgebreide assortiment met tussen de 25.000 en 30.000 artikelen. De supermarkt is op verschillende punten gespecialiseerd. Zo verkoopt het diverse organische producten: fruit, blikwaren etc., maar ook glutenvrije producten. "Bij ons is alles zo vers als het maar kan. Ik laat elke week een grote container met groente en fruit importeren en er komen meerdere pallets met yoghurt en melk binnen vanuit Nederland. We hebben veel verschillende soorten vleeswaren en kaassoorten."

"Maar soms is het importeren niet zo handig. Zoals met het noodweer van een aantal weken geleden, toen kwam het vliegtuig te laat aan. In plaats van op dinsdag, de dag dat we altijd onze producten krijgen, kwam het pas vrijdagmiddag. Maar goed, daar is dan niets aan te doen."

"Wij hebben hier voornamelijk een mix van verschillende soorten klanten. Toeristen, maar ook mensen uit de buurt komen hier boodschappen doen. Of sommige mensen komen van verder weg om bij ons dat ene speciale artikel te halen. We proberen een zo breed mogelijk publiek aan te trekken. We hebben artikelen voor de 'kleine' verdiener, voor de 'gemiddelde' verdiener en voor de 'grote' verdiener."

"Hoe lang Vreugdenhil nog zal bestaan durf ik niet te zeggen, ik kan natuurlijk niet in de toekomst kijken. Maar ik hoop nog een hele tijd. Mijn zoon en dochter helpen me met het runnen van het bedrijf en zij zullen het, als het goed is, op den duur overnemen. Ik ben nu al een beetje aan het minderen, want het is heel hard werken. Je bent sowieso twaalf uren per dag aan het werk en ook op feestdagen moet je naar de winkel toe om te kijken of alles werkt. Maar ik ben er zeker van; door deze winkel ben ik met mijn leeftijd van 69 jaar, behoorlijk fit. Als ik vrienden van vroeger tegenkom, die met hun zestigste met pensioen gingen, vergelijk ik me wel eens met hen. Zij lopen een beetje krom en je kunt zien dat ze ouder worden. Ik moet elke dag, de hele dag door beslissingen nemen, dat houdt je jong. Ik weet dat mijn kinderen het bedrijf goed zullen runnen, toch zal ik me er altijd mee verbonden voelen en ik zal me er zo lang mogelijk voor blijven inzetten."

De loods in Dominguito. 'Jongen, wat doe je nou? Waarom zet je het in dit gebied', riep zijn vader destijds vertwijfeld uit.

Business Agenda

Curaçao

Cursussen Kamer van Koophandel

17 + 19 januari: Administratie en administratie-software
Locatie: auditorium van de Kamer van Koophandel
Tijd: 18.00 - 21.00 uur
80 gulden p.p.
Voertaal Papiamentu

18 januari: Offertes maken die scoren!
Locatie: auditorium van de Kamer van Koophandel
Tijd: 18.00 - 21.00 uur
40 gulden p.p.
Voertaal Papiamentu

26 januari: Masters of Excellence - Real leadership
Serie lezingen met deelnemers zoals dr. John C. Maxwell (leadership expert), Allan Williams en Susan Brooks (business improvement) en Matt Townsend en Kristin Andress (personal development). Op 27 januari op Aruba.
Locatie Curaçao: Hyatt Regency
Aanvang programma: 20.15 uur.
Meer informatie: www.themastersofexcellence.com

Aruba

23 januari 2011: KPA's Home Security Expo
Beurs waaraan diverse bedrijven en organisaties op het gebied van veiligheid meewerken. Tijdens de beurs geeft de politie informatie over veiligheid thuis.
Lokatie: Renaissance Aruba Resort & Casino
Meer informatie: tel. 527.2976, 527.2975 of 730.6058

27-28 mei 2011: Innovation Conference & Expo
Innovatieve initiatieven.
Onder meer besprekingen met potentiële investeerders, presentaties van de succesverhalen van deelnemers en een presentatie van innovatieve projecten van studenten van EPI Ciencia y Technologia (C&T).
Lokatie: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.arubachamber.com of email: businessinfo@arubachamber.com

Internationaal

16-18 januari 2011: Caribbean Marketplace
Grootschalig evenement van de Caribbean Hotel and Tourism Association voor de toeristische industrie, zowel aanbieders als inkopers. Het programma bestaat onder meer uit workshops en netwerkmogelijkheden. Voor registratie, informatie, het huren van een booth en dergelijke kijk op http://www.caribbeanhotelassociation.com.
Plaats: Montego Bay Convention Center, Montego Bay, Jamaica

26-30 januari 2011: AIFW (Amsterdam International Fashion Week)
The Fashion Week bestaat uit meerdere openbare catwalk-shows, feesten, shop launches, lezingen en exposities in samenwerking met lokale musea, galleries, clubs en shops.
Plaats: Amsterdam
Meer informatie: http://www.amsterdamfashionweek.com of email: info@amsterdamfashionweek.com

27-29 januari 2011: Global Economic Summit (GES 2011)
Conferentie over handel en investeren. Sprekers discussiëren over diverse onderwerpen zoals beleidsopties, innovatie en markten, financiering en management. De top biedt deelnemers een platform voor networken, discussies en presentaties op het gebied van handel en investeren.
Plaats: World Trade Centre, Mumbai, India
Meer informatie: http://www.globalsummit2011.com of email: marketing@wtcmumbai.org

16-17 februari 2011: Caribbean Clean Energy Business Forum 2011
Het forum biedt exporteurs van schone energieapparatuur en -diensten de mogelijkheid om business opportunities te ontwikkelen. Het programma bevat onder meer presentaties van experts op het gebied van schone energie uit zowel de publieke als de private sector.
Plaats: Dominicaanse Republiek
Meer informatie: http://www.c-caa.org/pdf/Clean_Energy_2011.pdf of email ilgomez@amcham.org.do

21 t/m 31 mei 2011: Inspiratie Business Reis
Zakenreis naar de zes eilanden van de 'Dutch Caribbean' en Suriname. De reis richt zich op het identificeren en ontwikkelen van succesvolle relaties en zakelijke kansen in de Dutch Caribbean & Suriname. De focus van de Inspiratie Business Reis ligt op duurzaam innoveren, investeren, partnership, import en export, culturele uitwisseling, financiële sector (fiscale aspecten) en real estate, en om in dit kader relaties tot stand te brengen tussen ondernemingen en instellingen in de Dutch Caribbean en Suriname. Persoonlijk maatwerk is, indien gewenst, mogelijk. Kosten deelname, reis, en verblijf op aanvraag.
Meer informatie: peter@interexpo.biz, tel.: 527-0177 of www.interexpo.biz

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

REGIO

Kustwater voor kleine vissers

Voor de derde keer in tien jaar tijd proberen kleine vissers in El Salvador een wet af te dwingen die grote garnalenvissers vijf mijl van de kust zou weghouden. Het gaat om de belangen van 30.000 traditionele vissers tegen een twintigtal grote reders die in het verleden altijd de bovenhand kregen.

De sleepnetten die de 35 schepen van de grote garnalenvissers gebruiken, halen veel andere soorten boven en vissen ook veel garnalen weg die zich nog niet hebben kunnen voortplanten, zeggen de kleine vissers. Daardoor lopen de vangsten terug en wordt het milieu in de kustwateren steeds armer.
De cijfers lijken dat te bewijzen. In 2003 voerde El Salvador nog voor 10,8 miljoen dollar (8,1 miljoen euro) garnalen uit, maar in 2007 werd met de export van garnalen nog maar 800.000 dollar (600.000 euro) verdiend. Het leeuwendeel van de garnalen die nu voor de Salvadoraanse kust worden gevangen, wordt in eigen land verkocht. Er circuleren sterk uiteenlopende cijfers over hoe groot het aandeel is van de grote garnalenvissers in de totale vangst.

Meerderheid
Fecopaz en Facopades, twee verenigingen van kleine vissers, konden volksvertegenwoordigers van de regeringspartij Frente Farabundo Martí overtuigen een wetsvoorstel in te dienen dat de kustwateren alleen aan traditionele vissers voorbehoudt. Dat voorstel wordt deze maand besproken in de commissie Milieu van het Salvadoraanse parlement.

"We willen dat de wetgever aan de meerderheid van traditionele vissers denkt, en geen wet maakt voor een minderheid van industriële vissers", zegt Norberto Moreno, de voorzitter van Acopp-semdi, een koepel van vissersco-operaties.

Het gebruik van sleepnetten, de vangstmethode van de grote vissers, is sinds 2001 al verboden in een aantal zeereservaten langs de kust. De traditionele vissers willen dat verbod uitbreiden tot de hele kust.

Bijvangst
De industriële garnalenvissers voeren aan dat 90 procent van hun bijvangst - vooral vissen, inktvissen en schelpdieren - ook goed gebruikt wordt. Die zeedieren gaan naar bijna 14.000 traditionele vissers die af en toe meewerken met de grote schepen, en bereiken via hen de plaatselijke markt.
Volgens Baldemar Arnecke, de voorzitter van de Salvadoraanse Kamer van Visserij en Aquacultuur (Campac), zou een volledig vangstverbod voor grote vissers in de kustwateren zware economische gevolgen hebben. De maatregel zou niet alleen vierduizend mensen bedreigen die direct voor de grote vissers werken en tweeduizend arbeiders in de fabriekjes waar de vangst verwerkt wordt, maar ook de 14.000 kleine vissers die samenwerken met de industriële vissers. En zelfs de 25.000 traditionele vissers zouden het moeilijker krijgen omdat ze niet meer zo gemakkelijk aan gratis lokaas kunnen komen.
De grote reders wijzen ook naar landen die al exclusieve zones hebben afgebakend voor kleine vissers, en die toch nog met overbevissing kampen. Dat is onder meer het geval in Chili.

Arnecke pleit voor een exclusieve zone van één zeemijl uit de kust voor de traditionele vissers. Garnalen komen tot drie mijl van de kust voor.

Communicatie

'Social media op de werkvloer'

oe voorkomt u misverstanden op de werkvloer over het gebruik van social media? Soms is het moeilijk om privé- en werkgerelateerd gebruik van social media zoals Facebook, Hyves en Twitter te scheiden. Om deze misverstanden op de werkvloer over het gebruik van social media te voorkomen, heeft vakbond CNV een gedragscode voor social media ontwikkeld. De gedachte achter de gedragscode is dat het is toegestaan om actief te zijn op sociale media, mits de werkgever er niet onder lijdt.

Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media in organisaties niet te laten leiden tot zulke misverstanden heeft het CNV dit protocol ontwikkeld.

Social media gedragscode

(Waar nu CNV staat, kan de naam van de eigen organisatie ingevuld worden)

• Werknemers proberen kennis en andere waardevolle informatie te delen, mits die informatie niet vertrouwelijk is en het CNV niet schaadt.
• Het CNV ondersteunt de open dialoog en de uitwisseling van ideeën en het delen van kennis. Dit gebeurt op persoonlijke titel, bij werkgerelateerde onderwerpen met vermelding van organisatie en functie. Er wordt steeds geschreven in de eerste persoon.
• Werknemers zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud die ze, voor zover dat niet tot hun functie behoort, publiceren op blogs, wiki's, fora en andere media die gebaseerd zijn op user-generated content. Zij zijn zich ervan bewust dat wat zij publiceren voor langere tijd openbaar zal worden, met gevolgen voor hun privacy.
• Werknemers die publiceren op een website anders dan die van het CNV over een onderwerp dat wel te maken kan hebben met het CNV maken kenbaar of zij op persoonlijke titel publiceren. Eventueel aangevuld met een disclaimer waarin staat dat het persoonlijke standpunt niet overeen hoeft te komen met dat van de organisatie (met name bij blogs).
• Werknemers respecteren het beeld-, auteurs- en citaatrecht.
• Werknemers publiceren niet ongevraagd vertrouwelijke of andere merkgebonden informatie. Voor het publiceren van interne gesprekken wordt eerst toestemming gevraagd aan de leidinggevende of de daarvoor verantwoordelijke afdeling of persoon.
• Werknemers mogen geen vertrouwelijke en/of schadelijke informatie verstrekken over klanten, partners of leveranciers zonder hun goedkeuring. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen informatie over het product en de persoon of het bedrijf.
• Werknemers respecteren degene tot wie zij zich richten. Etnische laster, persoonlijke beledigingen en obsceniteit zijn niet geoorloofd. De privacy van anderen wordt gerespecteerd. Als je publiceert over een concurrent zorg je ervoor dat wat je zegt feitelijk en juist is, zonder een concurrent in diskrediet te brengen. Vermijd daarbij onnodige of onproductieve argumenten, die leiden tot niets. Gooi geen olie op het vuur in debatten, maar blijf feitelijk.
• Werknemers van het CNV mogen actief zijn op social media mits het werk er niet onder lijdt. Afhankelijk van de functie van een medewerker kan het gebruik van social media meer of minder gewenst zijn. Leidinggevende en medewerker maken hierover afspraken.
• Werknemers zijn zich bewust van hun relatie met het CNV in online sociale netwerken. Als je actief bent als werknemer voor de organisatie waarvoor je werkt zorg je ervoor dat het profiel en de inhoud in overeenstemming zijn met hoe je je in tekst, beeld en geluid zou presenteren ten overstaan van collega's en klanten.
• Probeer de eerste te zijn om je eigen fouten te corrigeren, zonder eerdere berichten te wijzigen of te verwijderen. Vermeld daarbij dat jij degene bent die het bericht wijzigt.
• Het CNV wil eerlijk en transparant zijn. Dit betekent dat er geen pr of marketing onder een andere naam plaatsvindt, maar dat altijd de organisatie en functie wordt bekendgemaakt.
• Bestuurders, managers, leidinggevenden en degene die namens de organisatie het beleid en de strategie uitdragen hebben een bijzondere verantwoordelijkheid bij het bloggen. Op grond van hun positie moeten zij nagaan of zij op persoonlijke titel kunnen publiceren. Zij zijn zich bewust dat medewerkers lezen wat zij schrijven.
• Blogs en sociale netwerken die worden gehost door het CNV moeten worden gebruikt op een manier die waarde toevoegt aan de bedrijfsdoelstellingen van het CNV. Het moet eraan bijdragen dat jijzelf, collega's, klanten en partners hun werk beter kunnen doen en helpen bij het oplossen van problemen en het verbeteren van vaardigheden en kennis.
• Bij de geringste twijfel over een publicatie of over de raakvlakken met het CNV is het verstandig contact te zoeken met je leidinggevende of daarvoor verantwoordelijke afdeling/persoon. Uiteindelijk is het helemaal je eigen verantwoordelijkheid wat je post of publiceert. Het kan echter geen kwaad advies in te winnen.

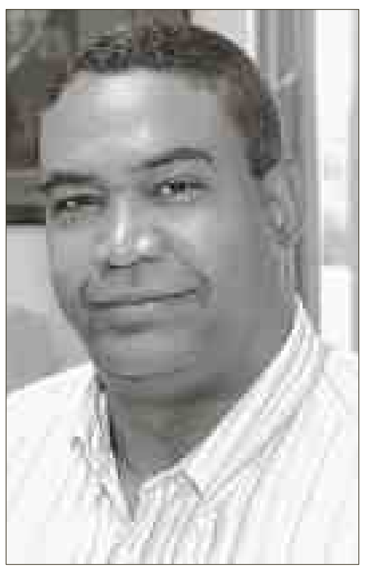

Bob Harms is communicatie-adviseur

Boeken

'Ga vreemd!'

Met gemiddelde prestaties win je geen wedstrijd. Daarom is het belangrijk je te onderscheiden. Te vaak kijken we hiervoor naar de directe omgeving en concurrenten. Hoe meer je hier naar kijkt, hoe meer je erop gaat lijken. En dat is nu juist niet de bedoeling.

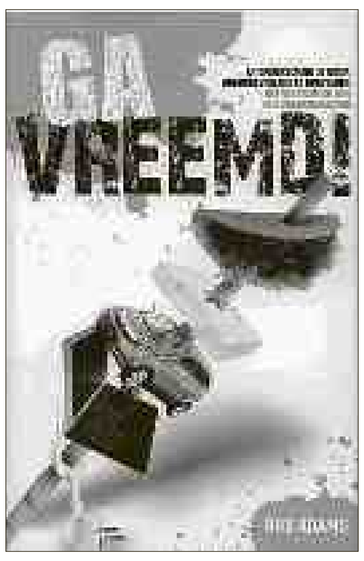

Dat is een van de conclusies van Rob Adams in zijn boek 'Ga vreemd!' Adams' aanbeveling om vreemd te gaan is de aanbeveling om niet naar de eigen branches te kijken, maar vooral naar heel andere branches. Juist als je het heel anders doet dan sectorgenoten, ben je onderscheidend. Bedrijven moeten naast eigen ideeën ook gebruik maken van ideeën van leveranciers, afnemers, klanten en andere stakeholders.

Als je onderscheidend wilt zijn, kun je niet anders dan innoveren. En gelukkig is innovatie eigenlijk best gemakkelijk, zolang je je gezonde verstand gebruikt. En combineert. Branchmarking staat voor het slim toepassen van branchevreemde best practices binnen je eigen organisatie om zo onderscheidend te worden. En te blijven.

Over 'marktinnovatie' schrijft Adams onder meer: Zonder ideeën heb je niets. Innovatie start met ideeën, alleen moeten dat wel ideeën zijn die bijdragen aan het onderscheidend vermogen. Antennecreativiteit is de spil van het boek. Want waarom steeds het wiel opnieuw uitvinden? De hele wereld is een grote boekenkast vol ideeën die wachten om opnieuw en elders gebruikt te worden. Je hoeft alleen de juiste ideeën er maar uit te pikken en toe te passen.
In dit boek kom je veel best practices tegen uit diverse branches en landen. Je zult zien dat veel te leren is uit geschiedenis, biologie en andere wetenschappen.

Adams vat diverse visies samen en geeft vervolgens zijn eigen verfrissende kijk op innovatie en hij doet dat ook nog eens met humor.

Titel: Ga Vreemd!
Auteur: Rob Adams
AW Bruna
ISBN-13: 9789022996676

Bestemming Curaçao

Wie: **Nohely Koeyers**
Hoe: **Martinair**
Hoelang: **van 1 januari 2011 tot 8 juni 2011**
Budget: **Het exacte bedrag is niet bekend, maar ze hoopt nog iets mee terug te kunnen nemen**
Land: **Nederland**

De 19-jarige Nohely loopt samen met een klasgenootje vijf maanden stage op Curaçao. Ze gaat aan de slag bij de Nederlandstalige radiozender Dolfijn FM. Waarom Nohely voor Curaçao heeft gekozen is niet zo vreemd. Ze komt oorspronkelijk van het eiland, maar is op driejarige leeftijd met haar ouders en jongere broertje verhuisd naar Nederland. "Ik vind Curaçao een prachtig eiland omdat ik, zelfs na zestien jaar, nog steeds niet kan wennen aan het Nederlandse weer. We zijn nog niet zo heel lang op Curaçao, maar ik ben hier wel een aantal keren op vakantie geweest, dus ik weet wat ik kan verwachten."
Nohely heeft nu nog niet zoveel van Curaçao kunnen zien, maar er staat van alles op de planning. "We zijn van plan binnenkort naar Banda'bou te gaan en natuurlijk gaan we lekker zwemmen! Ik hoop dat ik moet huilen als ik terugga, dat betekent dan dat ik veel vrienden heb gemaakt."

Recht

Een deal is steeds een deal. Of toch niet?

Stel u hebt een overeenkomst gesloten en deze netjes op papier gezet, zodat u desgewenst ook kunt bewijzen dat er van een overeenkomst sprake is. Nu zou u geneigd kunnen zijn te denken dat u uw contractspartij steeds aan deze overeenkomst kunt houden en aldus kunt verlangen dat deze partij steeds de voor haar uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen nakomt. De juridische werkelijkheid is echter genuanceerder.

Tekst: Misha Bemer

Zo kan het voor komen dat de rechter tot het oordeel komt dat een als gevolg van een overeenkomst geldende regel niet van toepassing is, aangezien deze in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Denk bijvoorbeeld aan een rentepercentage van meer dan 18 procent in een leningsovereenkomst, een veel voorkomend fenomeen. Het is inmiddels vaste rechtspraak dat een dergelijk rentepercentage naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Wanneer over wordt gegaan tot het rechtens incasseren van een geldlening zal de rechter dan ook - wanneer verschuldigdheid van de hoofdsom vaststaat - de gevorderde rente voor zover deze 18 procent overstijgt dienen te matigen.

Het is overigens niet zo dat de rechter snel aan een overeenkomst zal tornen; vooraleerst geldt de trouw aan het gegeven woord. Stel nu echter dat de overeenkomst in ene voor uw contractspartij zeer ongunstig dreigt uit te pakken. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de rechter uw contractspartij geheel dan wel deels ontslaat van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst. Daartoe zal dan sprake dienen te zijn van onvoorziene omstandigheden die van dien aard zijn dat u naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. Zonder dergelijke omstandigheden zal uw contractspartij aan de overeenkomst kunnen worden gehouden. Daarenboven geldt dat wanneer de gewijzigde omstandigheden krachtens de overeenkomst dan wel de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van uw contractspartij dienen te komen, de overeenkomst in stand zal worden gelaten, ongunstig of niet.

Ook zou uw contractspartij onder bepaalde omstandigheden kunnen trachten de overeenkomst te vernietigen op grond van dwaling. Stel de overeenkomst behelst dat u de ander een tweedehands auto verkoopt en u deelt de koper daarbij mede dat de auto puntgaaf is en tevens, tegen beter weten in, dat de auto nimmer bij een ongeval betrokken is geweest. Vervolgens ontdekt de koper dat de auto er weliswaar van buiten prachtig uitziet doch dat er onderhuids - als geval van een ongeval in het verleden - het nodige aan schort. In dat geval zou uw contractspartij kunnen betogen dat zij bij een juiste voorstelling van zaken de koopovereenkomst nooit zou zijn aangegaan en dat de onjuiste voorstelling te wijten is aan uw inlichting, om vervolgens de koopovereenkomst te vernietigen.

Stel nu dat ook u in uw hoedanigheid als verkoper niet van de onderhuidse schade afwist. Ook in dat geval is verdedigbaar dat de overeenkomst op grond van dwaling kan worden vernietigd, te weten op grond van wederzijdse dwaling. U hebt dan beide een onjuiste voorstelling van zaken gehad, hetgeen in beginsel tot vernietiging kan leiden.

Ook kan een overeenkomst nietig zijn, op grond van strijd met de wet, de goede zeden of de openbare orde. In een van mijn vorige columns, gepubliceerd in de Ñapa van 26 juni 2010, besteedde ik aandacht aan de vorm van werkgeversaansprakelijk waarbij de werkgever aansprakelijk is jegens de werknemer voor door de werknemer geleden schade in de uitoefening van zijn werk. Deze aansprakelijkheid is dwingendrechtelijk geregeld. Dat wil zeggen dat contractuele uitsluitingen of beperkingen waardoor deze verplichting voor werkgevers wordt uitgesloten - bijvoorbeeld in de arbeidsovereenkomst - nietig zijn, oftewel als non-existent worden beschouwd.

Het is in dit kader tenslotte ook aardig te vermelden dat de Hoge Raad - weliswaar al weer enige tijd geleden - zich heeft gebogen over de vraag of het beding dat de makelaar recht heeft op provisie, ongeacht of de koop door zijn bemiddeling tot stand is gekomen, in strijd is met de goede zeden. Wanneer u wel eens huis hebt verkocht weet u dat een dergelijk beding heden ten dage geheel niet ongebruikelijk is. Het zal u dan ook niet verbazen dat de Hoge Raad heeft geoordeeld dat het beding geen strijd oplevert met de goede zeden.

Voor de goede orde zij erop gewezen dat met het voorgaande geen volledigheid is nagestreefd. Getracht is aan de hand van enkele voorbeelden te illustreren dat wanneer sprake is van een bewijsbare overeenkomst dat nog niet wil zeggen dat partijen elkaar daar steeds aan kunnen houden.

Mr Misha Bemer is advocaat bij HBN Law te Aruba. Misha.bemer@hbnlaw.com

Mens & Werk

'Het dragen van maskers'

In het dagelijks leven spelen mensen verschillende rollen, vooral op het werk en die rol is afhankelijk van met wie iemand contact heeft en in welke situatie. Deze rol zou je ook kunnen zien als een masker dat iemand opzet en waarachter hij zich kan verschuilen.

Tekst: Judice Ledeboer Foto: Archief

De mens wil zichzelf beschermen en laat dikwijls niet alles van zichzelf zien, dus zetten we een (sociaal) masker op. Dit masker verhult onze werkelijke gedachten. Denk maar eens aan de glimlach die je op je gezicht tovert, terwijl je je niet prettig voelt bij iemand die je helemaal niet aardig vindt.

De mens past voortdurend zijn gedrag aan naar hetgeen anderen van ons verwachten. Julius Fast, schrijver van het boek 'De taal van het lichaam' merkt op dat het gezicht dat mensen aan de buitenwereld tonen, zelden hun ware gezicht is. In plaats daarvan oefenen mensen een zorgvuldige discipline uit op de uitdrukkingen van hun lichaam en gezicht. In bepaalde situaties, in de auto bijvoorbeeld, valt het masker een beetje af. Men voelt zich onbespied. Het is dan ook gemakkelijker te zien of iemand blij of geprikkeld is en andere sociale maskers vallen ook af. Soms zie je mensen in de auto onbeschaamd gapen of in hun neus peuteren. Dat zouden ze in gezelschap van anderen niet doen. Dan wil men een goede indruk maken en houdt men de schijn op. Zo houden veel mensen hun emoties in bedwang als ze met anderen zijn. Bovendien wordt het sociaal niet geaccepteerd als je te veel emotie laat zien, hoewel de lichaamstaal dikwijls al genoeg signalen uitzendt van: ik ben boos, geïrriteerd, vrolijk of verdrietig.

Vooral beroepsmatig moeten mensen erop letten dat ze niet iedere emotie laten zien. Een verpleegster die een wond aan het schoonmaken is, mag geen uitingen van walging tonen, een politie-agent kan niet laten zien dat hij bang is als hij achter een inbreker aan zit, een secretaresse kan niet boos reageren op haar baas als hij vijf minuten voor vijf nog met een stapel werk komt dat per se af moet zijn en een verkoper kan zijn ongeduld niet tonen bij een klant die veel vragen stelt over een product. En zo houden we allemaal een of meerdere maskers op om sociaal geaccepteerd gedrag te vertonen.

Op het werk maakt iedereen het mee dat hij in aanraking komt met mensen die zich anders voordoen dat ze in werkelijkheid zijn. Die mensen hebben een masker op om in de smaak te vallen of om een kant te verbergen die ze liever niet willen laten zien. Met het masker wordt de waarheid verhuld. Men toont zijn ware gezicht niet. Vaak zijn mensen zich er niet eens van bewust.

Zo draagt de een wat vaker een masker dan de ander en de kunst is om te leren om die maskers te herkennen en om daarmee om te gaan. Het is vooral handig als je ontdekt welke maskers de mensen om je heen dragen. Let eens op die mensen die altijd het hoogste woord hebben tijdens vergaderingen of de grapjas op de afdeling. Dat zijn vaak maskers die deze personen op hebben om een onzeker stuk van zichzelf niet te laten zien. En collega's die altijd stil zijn, niet reageren, weinig van zich laten horen hebben ook maskers op. Misschien doen ze dat om conflicten te vermijden.

Soms heeft het zin om de ander te laten merken dat je door zijn masker heen prikt door hem te confronteren. Als je dat doet dan komt het er eigenlijk op neer dat je zegt dat de ander 'liegt'. Dat is natuurlijk heel pijnlijk en veel mensen zullen dat niet waarderen. Een opmerking 'tussen de regels door' waardoor de ander weet dat je hem door hebt is al voldoende. Toch is dat niet altijd gemakkelijk, want dan moet je ook verbaal goed zijn om iets niet te direct te zeggen.

Om overal iets achter te zoeken maakt de mens ook wantrouwend, maar je laten verblinden door mooie praatjes, glimlachjes en beloftes kan uitmonden in grote teleurstellingen.

Is het fout om een masker op te zetten of juist goed? Met open vizier en eerlijkheid bereik je op den duur het allermeeste, hoewel dat nog lang niet overal wordt geaccepteerd. Een masker opzetten kost echter veel energie omdat er altijd 'toneel' wordt gespeeld en dat moet je volhouden, anders val je op een dag door de mand. Door het ene masker op te zetten zet je het andere weer af. Het masker van vriendelijkheid opzetten is natuurlijk altijd een goed masker, want vriendelijkheid naar elkaar ontbreekt nog wel eens, zowel privé als zakelijk. En maskers van 'ik ben de baas, dus je doet wat ik zeg' of 'ik werk hier het langst dus heb ik meer rechten' zijn maskers die men gewoon moet afdoen, want door jezelf te zijn bereik je het meeste.

Marketing

'Delegeer eens wat'

Tekst: Marcel Truyens Foto: Archief

"Delegeer eens wat", zei ik tegen mijn opdrachtgever. De man die tegenover me zat, zag er vermoeid uit. Het aantal bordjes dat hij tegelijkertijd in de lucht moest houden was te groot. Inkoop, verkoop, logistiek, marketing, administratie, IT en dan ook nog dat gedonder met zijn personeel. Voor wat hij vroeger in zijn eentje deed, had hij nu vier man in dienst. Aardige mensen, daar niet van, maar er is altijd wat. "Het is niet erg dat je een fout maakt, maar maak eens een keer een nieuwe fout", was zijn lijfspreuk als er weer eens iets mis was gegaan. "Niets kan ik aan ze overlaten, ik moet alles controleren, ze zijn te vroeg met het verkeerde of te laat met het juiste, ze zien niet wat er gebeuren moet, ik ben de hele dag bezig met micromanagement." Bij het woord 'delegeren' viel hij dan ook zo ongeveer van zijn stoel. "Wat en hoe moet ik in vredesnaam delegeren?"

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens. e-mail: marcel1963@mac.com

Delegeren is het overdragen van bevoegdheden, inclusief de verantwoordelijkheid. Dit in tegenstelling tot mandateren - hetgeen mijn opdrachtgever vooral deed - het overdragen van taken maar dan zonder de verantwoordelijkheid. Als u delegeert, zet u een ander in voor het behalen van uw resultaten. U vertrouwt een taak met de bijbehorende bevoegdheden en middelen aan een ander toe. Wat u wel behoudt is de eindverantwoordelijkheid voor het resultaat. Hoewel het vaak verleidelijk is om bepaalde werkzaamheden toch zelf op te pakken, zeker in het begin wanneer u het zelf veel sneller en beter kunt, begrijpen goede ondernemers waarom delegeren zo belangrijk is. Door te delegeren kunt u beter met uw eigen werkdruk omgaan en u concentreren op wat echt belangrijk is, het ontwikkelen van uw business. Door te delegeren ontwikkelt en motiveert u uw medewerkers en maakt u optimaal gebruik van de kwaliteiten van anderen.

"Wat je dus delegeert", vertelde ik mijn opdrachtgever, "is wat ook door een ander gedaan kan worden, wat beter door een ander gedaan kan worden, wat anderen moeten leren en wat anderen leuk vinden om te doen. Als je weet welke taken geschikt zijn, beslis je aan wie je de taak gaat geven. Daarbij is het belangrijk te bedenken welke competenties en vaardigheden hier bij komen kijken en wie van je medewerkers die in huis heeft. Minstens zo belangrijk: wie zou het leuk vinden, wie heeft de ruimte om zich te ontwikkelen en heeft er ruimte in zijn takenpakket?" Delegeren wordt nogal eens verward met het 'over de muur gooien' van een opdracht. Delegeren vereist zorgvuldigheid. U draagt een taak en de middelen over, geeft een heldere instructie, benoemt het resultaat dat u wilt bereiken en u maakt een afspraak voor het bespreken van de (tussen)resultaten. U zorgt ervoor dat de medewerker gemotiveerd en vol zelfvertrouwen aan de slag kan. Bekwame en gemotiveerde medewerkers zult u meer vrij kunnen laten dan (nog) niet-bekwame medewerkers. Na het gesprek laat u de medewerker zoveel mogelijk zelf aan de slag gaan. U laat de taak en de medewerker los. Door tussenresultaten af te spreken kunt u de voortgang controleren én de medewerker ondersteuning bieden tijdens het uitvoeren van een gedelegeerde taak. Mocht u naar aanleiding van het tussenresultaat geen vertrouwen hebben dat het eindresultaat bereikt gaat worden, neem de taak dan af. U zult dan wel bij uzelf te rade moeten gaan: heb ik de goede medewerker gekozen en was de instructie wel helder? Tegelijkertijd, als u te veel oordeelt vanuit uw eigen (hoge) normen tijdens het bespreken van de resultaten, ontneemt u de ander het plezier in zijn werk. Geef ruimte en accepteer kleine fouten. Anders gezegd, geef de ander de kans om te leren.

Ondernemers zijn atypische mensen. Eigenzinnig, trots, slim, gevoelig maar vaak ook naïef. Ze knijpen leveranciers uit tot het laatste dubbeltje terwijl ze het potentieel van hun medewerkers niet weten te benutten. Het verhaal gaat dat een Curaçaose ondernemer - op pensioengerechtigde leeftijd - vanuit een ziekenhuisbed op zijn kantoor zijn onderneming leidt. Taken schijnt hij te hebben overgedragen aan zijn opvolgers; verantwoordelijkheden, bevoegdheden en middelen niet. Of de onderneming de ondernemer overleeft is nog maar zeer de vraag.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

MKB

Cashmanagement & Duurzaamheid (1)

Tijdens de economische crisis is extra duidelijk geworden dat binnen veel ondernemingen sprake was van passief cash- en werkkapitaalmanagement. De focus binnen deze ondernemingen ligt op omzet en winstdoelstellingen, en in veel mindere mate op cash- en werkkapitaaldoelstellingen. Deze focus leidt vaak tot een gebrekkig inzicht in de 'cash-drivers' van de onderneming, gebrekkig inzicht in de liquiditeitsontwikkeling en een hoog werkkapitaalbeslag.

Tekst: Emiel Gerdes

Het moment voor cashmanagement
De economische crisis heeft het belang van pro-actief cash- en werkkapitaalmanagement aangetoond en biedt een goed moment om dit binnen de onderneming te implementeren en te borgen. De urgentie voor cash- en werkkapitaalmanagement bestaat niet alleen voor de ondernemingen die in liquiditeitsproblemen (dreigen te) komen, maar voor alle ondernemingen op Curaçao. Voor ondernemingen in (dreigende) liquiditeitsproblemen zal de nadruk liggen op het op zeer korte termijn verkrijgen van inzicht in en grip op de liquiditeitsontwikkeling en het winnen van tijd om herstructureringen door te voeren. Voor de overige ondernemingen zal de focus meer liggen op het verkrijgen van een beter inzicht in de liquiditeitsontwikkeling door middel van de implementatie van een gedegen cashflow-voorspelling en het verlagen van het werkkapitaal. Deze verlaging resulteert in onder meer het genereren van kapitaal en een toename van het rendement op geïnvesteerd kapitaal.

Emiel Gerdes is bedrijfskundig adviseur bij het InnovatieCentrum Curaçao.

Het moment is gecreëerd doordat enerzijds binnen veel ondernemingen het belang van cash duidelijk is geworden en cash en werkkapitaal zodoende breder gedragen worden. Anderzijds heeft de economische crisis ervoor gezorgd dat in veel ondernemingen de financiële functie een grotere stem heeft gekregen.

Veel ondernemingen nemen maatregelen op het gebied van cash- en werkkapitaalmanagement die reactief zijn, en geen structurele verbeteringen zullen brengen. Om ook in de toekomst in staat te zijn tijdig te reageren op veranderende omstandigheden en om het werkkapitaal blijvend te verlagen, is het essentieel om over te gaan op duurzaam en pro-actief cash- en werkkapitaalmanagement.

Waarom nu?
Nu is het moment om duurzaam en proactief cash- en werkkapitaalmanagement op de agenda te plaatsen. De periode van herstel van de (huidige) economische crisis heeft de urgentie aangetoond en zorgt voor het juiste moment.

Urgentie
De economische crisis heeft de urgentie om cash- en werkkapitaal beter te managen vergroot. Hieraan kunnen verschillende oorzaken ten grondslag liggen, te weten:

(Acute) liquiditeitsproblemen. Sterk teruglopende vraag veroorzaakt een negatieve cashflow waardoor de onderneming in betalingsproblemen dreigt te komen.

Oplopend werkkapitaal. Betaalgedrag van afnemers verslechtert, de voorraad loopt op door het inzakken van de vraag en leveranciers leggen druk op om sneller betaald te worden.

Kapitaalbehoefte. Banken stellen strengere eisen aan leningen, tegen een hogere rente. Bedrijven zijn hierdoor onder meer aangewezen op het verzorgen van interne financiering.

Stakeholders. Aandeelhouders en banken verlangen meer aandacht voor, inzicht in en controle over het werkkapitaal.

De urgentie is het moment
Naast de verhoogde urgentie is het moment gecreëerd om een dergelijk project succesvol en door de gehele onderneming gedragen te implementeren. Enerzijds doordat de urgentie zorg draagt voor het onderkennen van het belang van cash- en werkkapitaal en het verhogen van het bewustzijn hieromtrent. Anderzijds heeft de financiële functie gedurende de crisis in veel gevallen meer zeggenschap gekregen. De urgentie, de interne bewustwording en de versterkte positie van de financiële functie maken dit tot hét moment om duurzaam en pro-actief cash- en werkkapitaalmanagement te implementeren.

Belang van cash
Bij dreigende liquiditeitsproblemen of een faillissement is het belang van cashmanagement evident. Door actief cashmanagement kan tijd worden gewonnen om een herstructurering door te voeren. Ook wanneer een onderneming moeite heeft om aan de gestelde ratio's van de bank te voldoen, er sprake is van een sterk oplopend werkkapitaal, of wanneer externe financiering te duur is, is het belang vaak duidelijk. Echter, ook wanneer de noodzaak geringer is, kan actief cash- en werkkapitaalmanagement van groot belang zijn. Actief cash- en werkkapitaalmanagement verhoogt het rendement op het geïnvesteerde vermogen. Enerzijds doordat de winstgevendheid wordt verhoogd en anderzijds doordat het geïnvesteerde vermogen kan worden verlaagd.

De verhoging van de winstgevendheid kan gerealiseerd worden doordat binnen alle drie de werkkapitaalprocessen kosten kunnen worden bespaard. Veel voorkomende initiatieven ter verhoging van de winstgevendheid zijn:

Order-to-Cash-proces. Invoering van een robuust en proactief 'credit risk management' proces resulteert in minder afschrijvingen op oninbare vorderingen.

Forecast-to-Deliver-proces. Een strakker voorraadmanagement en het verlagen van de voorraad resulteren in een verlaging van de opslagkosten en afschrijvingskosten op incourante voorraad.

Purchase-to-Pay (PtP)-proces. Een efficiënter en geoptimaliseerd PtP-proces resulteert in kostenreductie door enerzijds het afdwingen van betere inkoopcondities en anderzijds reductie van het aantal benodigde fte's (fulltime equivalent).

De verlaging van het werkkapitaal zorgt voor vrijgemaakte cash, die onder meer wordt gebruikt om schulden af te lossen, waardoor de interestkosten zullen dalen. Ook kan de cash worden gebruikt om terug te geven aan de eigenaren van de onderneming, hetgeen leidt tot een lager geïnvesteerd eigen vermogen.
De hogere winstgevendheid, in combinatie met een lager geïnvesteerd vermogen, kan resulteren in een aanzienlijke stijging van het rendement op het geïnvesteerde vermogen.

Wilt u meer weten over deze column, over onze service en diensten, of een afspraak maken voor een kennismakingsgesprek? Dan kunt u contact opnemen het InnovatieCentrum Curaçao, via info@icc.an, via info@mkbadviescuracao.com of via telefoonnummer (+5999) 737 1360.

MILIEU

Aarde wordt stoffiger

De voorbije eeuw is de hoeveelheid natuurlijk stof in de atmosfeer verdubbeld, mede door de verwoestijning. De tendens heeft invloed op het milieu en op de klimaatverandering, zo blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Cornell.

Het is de eerste studie die de concentratie van natuurlijk, niet door de mens geproduceerd stof onderzoekt. De onderzoekers maakten daarvoor gebruik van gegevens uit ijslagen, sedimenten en koralen om de evolutie van de hoeveelheid woestijnstof gedurende de twintigste eeuw te reconstrueren.
Woestijnstof en de klimaatverandering beïnvloeden elkaar rechtstreeks via een complex web van relaties. Zo blokkeert woestijnstof het zonlicht deels, en tempert het zo het broeikaseffect.

Het stof speelt ook een belangrijke rol in de chemie van oceanen, waar het een vitale bron van ijzer is voor micro-organismen. Uit het onderzoek bleek bovendien dat woestijnstof de opname van CO_2 door oceanen op sommige plaatsen met 6 procent kon verhogen.
Maar het stof kan ook inspelen op de vorming van wolken en neerslag verminderen, en zo op zijn beurt tot meer verwoestijning en dus meer stof leiden.

De resultaten van het onderzoek kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan betere klimaatmodellen, zeggen de onderzoekers, omdat onderzoek tot nu toe altijd gericht was op stof dat door de mens was geproduceerd.

Addlantic Turn-key development
Zoekt per direct
Werkvoorbereider / Calculator
Kandidaten
- zijn in het bezit van een diploma MBO/HBO Bouwkunde
- hebben een aantal jaren werkervaring met bouwprojecten op Sint-Maarten en/of de Nederlandse Antillen
- werken met auto-CAD en Microsoft Word, Excell en Project, kennis van Bouw-Calc is een pré
- beheersen de Nederlandse en Engelse taal goed, zowel in woord als geschrift, Frans is een pré
- zijn in staat om te werken aan verschillende projecten en hierbij het overzicht te bewaren
- werken accuraat, zijn stressbestendig en staan stevig in hun schoenen.

Stuur uw sollicitatiebrief vóór 20 januari a.s. naar Addlantic Turn-key Development, t.a.v. Alain Deleu, Managing Director
email: info@addlantic.com, tel: +599 5421434

Rockefeller Center:

‘Naar de Top of the Rock’

Een toeristisch uitstapje naar New York City kan niet zonder het bestijgen van een wolkenkrabber. Nu de ‘Twin Towers’ er niet meer zijn, ligt het voor de hand om het Empire State Building te kiezen.

Tekst en foto’s: Marius Bremmer

Toch volgden we een ander advies op: ‘Ga naar de ‘Top of the Rock’, alleen boven op het Rockefeller Center heb je het mooiste zicht op New York, inclusief een skyline met het Empire State Building!’ Wie was die Rockefeller dat hij al in de jaren 30 van de vorige eeuw - midden in de economische depressie - een wolkenkrabber kon laten bouwen? En wat is er vandaag de dag allemaal te doen in het Rockefeller Center?

In Midtown Manhattan staat het Rockefeller Center. Het is één van de belangrijkste toeristische attracties van New York. Het Rockefeller Center is rond 1933 gebouwd en werd in 1988 uitgeroepen tot nationaal historisch monument. Het in Art Deco-stijl opgetrokken complex bestaat uit een aantal gebouwen waaronder het hoge GE Building, het Rockefeller Plaza, de ondergrondse promenade en de Radio City Music Hall. Het Rockefeller Center is een ambitieus en geslaagd voorbeeld van stadsplanning. De evenwichtige torens van het centrum geven de omliggende straten een sfeer mee van gedegenheid en waardigheid, zonder de omgeving te overvleugelen. Momenteel is hier de nieuwszender NBC gevestigd, maar de grootste trekpleister is toch wel de tocht met de lift naar de top van het GE Building en het uitzichtplateau: de ‘Top of the Rock’. Om te begrijpen hoe het centrum ontstaan is, moeten we eerst iets meer weten van de Rockefeller-familie.

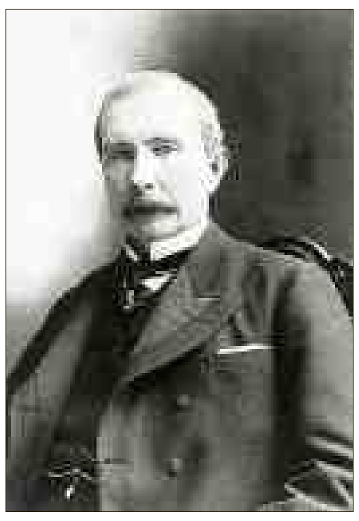

John D. Rockefeller sr.

Het zwarte goud

John D. Rockefeller (1839-1937) was de zoon van een rondreizende kwakzalver uit Richford, New York. In de jaren vijftig van de 18e eeuw verhuisde hij naar Cleveland, Ohio. Hij had een vooruitziende blik, want hier zou het centrum komen van de opkomende olie-industrie van de VS. In 1862 werd Rockefeller - hij was pas 23 jaar - partner in een olieraffinaderij. Hij paste spijkerharde concurrentietactieken toe, die in die dagen normaal waren. Zo kreeg zijn ‘Standard Oil Company’ (ESSO) een overheersende positie op de oliemarkt. Hij schakelde de concurrentie uit door bijvoorbeeld spoorwegmaatschappijen te dwingen de grootste klant korting te geven op hun vrachtprijzen. Als de spoorwegmaatschappij weigerde akkoord te gaan of concurrerende klanten ook een korting gaf, wachtte hen een straf: Rockefeller gunde zijn opdrachten daarna alleen nog maar aan een concurrerende spoorwegmaatschappij. Dat kon hij doen, want de concurrentie tussen de spoorwegmaatschappijen was in die dagen al even hard als onder de olieraffinaderijen zelf. Soms gebeurde het zelfs dat Standard Oil geld eiste voor olietransporten van concurrenten, een middeleeuwse vorm van afpersing.
In 1879 had Standard Oil inmiddels 95 procent van de raffinagecapaciteit van de Verenigde Staten in handen. Rockefeller bracht zijn bedrijven toen samen in een houdstermaatschappij die niet alleen raffinaderijen, maar ook olieproductiebedrijven opkocht. Olie werd toen nog vooral gebruikt voor verwarming en als smeermiddel, maar de opkomst van de auto veroorzaakte een razendsnelle vraag naar olie: olie werd in die dagen wel ‘het zwarte goud’ genoemd! In 1898 waren er nog maar 800 auto’s in Amerika; in 1911 waren dat er al 618.000. Zo explodeerde het fortuin van de familie Rockefeller.

Slechte reputatie

De reputatie van John D. Rockefeller was die van een harteloze, op winst beluste boeman. In zijn ongebreidelde expansiedrift vermorzelde hij zijn zwakke concurrenten. Zijn optreden leidde tot felle protesten. De regering van de VS besloot vanwege de praktijken van Rockefeller tot het historische anti-trustproces tegen Standard Oil. In dit proces ging de overheid kartelvorming, het domineren van de markt als monopolist, tegen. In 1911 bepaalde het Hooggerechtshof dat het bedrijf in kleinere eenheden moest worden opgesplitst. Opperrechter White gaf de volgende motivatie voor de uitspraak: “Het lijkt ons dat geen belangeloos persoon, de betrokken periode overziend, tot een andere conclusie kan komen dan dat het talent voor commerciële ontwikkelingen, dat van meet af aan duidelijk was, al spoedig werd aangewend om anderen uit te sluiten van hun recht op handeldrijven en aldus de nagestreefde volledige heerschappij te bereiken.” De New York Times formuleerde het in wat rondere taal: “Geen verdere onthullingen waren nog nodig voor een compleet beeld van de inhaligheid, het onrecht en de onderdrukking waar de Standard Oil Company zich van had bediend.”
Het opsplitsen van de houdstermaatschappij van Standard Oil kreeg Rockefeller niet op de knieën. Door het ruilen van aandelen in de holding voor aandelen in de nieuwe bedrijven groeide zijn fortuin zelfs nog. Rockefeller besloot wel wat aan zijn reputatie te gaan doen. Een steeds groter deel van het geld besteedde hij voortaan aan charitatieve doelen. Ook door het bereiken van de hoge leeftijd van 98 jaar wist hij zijn reputatie wat op te vijzelen. Toch sprak president Theodore Roosevelt ooit de woorden: “Al wordt er nog zoveel van het fortuin geschonken aan goede doelen, het wist het wangedrag waarmee dit fortuin vergaard is, niet uit.”

Economische depressie

Rockefellers zoon, John D. Rockefeller jr., werd verantwoordelijk voor de spectaculairste initiatieven van de familie, zoals de meeste bouwprojecten. Als erfgenaam van een miljoenenfortuin hoefde hij zich niet van twijfelachtige methoden te bedienen om rijk te worden! De start van de bouw van het Rockefeller Center in 1929 was bedoeld om de Metropolitan Opera aan een nieuw onderkomen te helpen. De opera zou het middelpunt worden van een cultureel en commercieel project met theaters, winkels, restaurants en wat kantoorruimte. Zo moest er genoeg aan inkomsten binnenkomen om het hele project draaiende te houden. De bouw zou net beginnen, of de effectenbeurs op Wall Street stortte in. De Metropolitan Opera Company trok zich toen uit het plan terug, bang dat de inkomsten terug zouden lopen en te haar oude operahuis, gezien de lage onroerendgoedprijzen, niet zou kunnen verkopen. Rockefeller veranderde de opzet van zijn plan, zodat het accent nu niet op culturele voorzieningen, maar op de commercie kwam te liggen. Het betekende dat hij de kosten van de hele bouw zou moeten dragen, geschat op 200 miljoen dollar; het vinden van huurders voor de kantoren was in de onzekere financiële situatie aanvankelijk een probleem, maar zijn zoon Nelson - hij zou van 1958 tot 1973 gouverneur van New York zijn en in 1974 door president Ford worden benoemd tot diens vice-president - nam die taak met zijn kenmerkende doortastendheid op zich.

De opkomende radio-amusementsindustrie leverde de huurder op voor de 70 verdiepingen tellende centrale wolkenkrabber, die nog steeds gebruikt wordt door de Radio Corporation of America en een dochtermaatschappij, de Nationale Broadcasting Company, die hier haar New Yorkse televisiestudio’s heeft. Dit leidde tot de bijnaam Radio City, die eens gold voor het hele complex, maar nu alleen betrekking heeft op de Music hall die er deel van uitmaakt.

www.rockefellercenter.com

De gouden Prometheus en de toren.

Het GE-Building

Het GE-Building telt 70 verdiepingen en is 259 meter hoog. De tocht in de glazen lift naar boven is ronduit spectaculair! Op de bovenste drie verdiepingen van het GE Building is een observation deck, ook wel ‘Top of the Rock’ genoemd. Het uitzicht vanaf de Top of the Rock is fantastisch. Daar overzie je Midtown en Lower Manhattan. Hier zie je dus ook de Empire State Building. Op de bovenste twee verdiepingen kan je buiten staan. Ga tegen de avond zodat u ook de lichten van de stad kunt zien als het donker wordt. U mag zo lang boven blijven als u wilt, het observation deck is zeven dagen per week geopend van acht uur ‘s ochtends tot middernacht. Prijs voor volwassenen: 21 dollar, voor kinderen 14 dollar.

NBC- studio’s

In het GE-Building zijn onder meer de NBC-studio’s gevestigd. Hier worden bijvoorbeeld Saturday Night Live, Nightly News en NBC Sports opgenomen. Je kunt een rondleiding krijgen door de studio’s voor ongeveer 20 dollar, zeven dagen per week. In het weekend is er iedere 15 minuten een rondleiding.

Het Rockefeller Plaza

Hart van Rockefeller Center is het ‘Rockefeller Plaza’. Op het plein lopen en zitten altijd wel mensen. In het midden van het plein staan rijen vlaggen met daarachter een lager gelegen verdieping waar restaurants van de ondergrondse promenade hun terras hebben. In de zomer is het Rockefeller Plaza ‘s avonds een aanrader. In december staat op het Rockefeller Plaza een reusachtige kerstboom en is het terras veranderd in een ijsbaan. De ijsbaan op Rockefeller Plaza is met de kerst één van de trekpleisters van New York en is goed te combineren met een bezoek aan de traditionele Radio City Christmas Spectacular show in Rockefeller Center. Op de onderste verdieping van Rockefeller Plaza zijn terrasjes bij het goudkleurige beeld van Prometheus.

De Radio City Music Hall

De Radio City Music Hall (RCMH) is een theater in Rockefeller Center dat bekend staat om haar prachtige Art Deco-interieur. Het interieur is uitgeroepen tot nationaal monument. In het theater City Music Hall is ruimte voor bijna 6000 toeschouwers. Tegenwoordig wordt de Radio City Music Hall vooral gebruikt voor events, live shows en concerten of filmpremières. Traditioneel wordt hier sinds 1933 rond de kerst, vanaf eind november tot eind december, de Radio City Christmas Spectacular show opgevoerd door de danseressen van de dansgroep de Rockettes.

Swarovsky

De tour naar de ‘Top of the Rock’ begint met wachten in de rij, dat veraangenaamd wordt door een multimediaspektakel. Hoofdsponsor is Swarovsky, de fabrikant van kristaldecoraties. In het Rockefeller Center heeft Swarovski het ‘vlaggenschip’ onder haar vele winkels. Met kerst sponsort de kristalgigant de ster in de piek van de kerstboom op het Rockefeller Plaza.

De ijsbaan op Rockefeller Plaza is met de kerst één van de trekpleisters van New York.

Het uitzicht vanaf de Top of the Rock is fantastisch. Daar overzie je Midtown en Lower Manhattan.